

בליל יו"ט ראשון של סוכות,
פנה הגרמ"ד סאלאוויציק זצ"ל
לבנו ואמר לו: "היודע אתה?
היום היה לי גילוי אליהו..."
חג הסוכות וארבעת המינים אצל מרן
רבי משולם דוד הלוי סאלאוויציק זצוק"ל

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לחג הסוכות | גליון מס' 398 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

בליל יו"ט ראשון של סוכות באחת השנים, כאשר נכנס אליו בנו הגדול הגרי"ז הלוי שליט"א, פנה רבינו ואמר לו: "דו ווייסט? איך האב היינט געהאט גילוי אליהו" [-היודע אתה? היום היה לי גילוי אליהו]... וכאשר בנו הביט בו בתמיהה ובהשתוממות. כאינו מבין שיחתו, חזר ואמר לו "מה, אינך מאמין שאני זוכה לגילוי אליהו? אספר לך גופא דעובדא..

חג הסוכות וארבעת המינים אצל מרן רבי משולם דוד הלוי סאלאווייציק זצוק"ל

האבא לא היה נכנס לכזו סוכה

סיפר רבי זאב שפירא
כאשר עזרנו לו באחת השנים הראשונות לייסוד הישיבה בהנחת הסכך על גבי הסוכה, אמר לנו לאחר מכן: "דער טאטע וואלט פאר אזא סוכה - נישט אריין" [-האבא לא היה נכנס לכזו סוכה], שכן הסיכוך לא היה מעובה דיו. לאחר מכן הראה לי שבהנהגת המהר"ל מובא שהסכך צריך להיות עב מאוד. כששאלו אותו הרי צריך לראות את הכוכבים, הראה באצבעו: תסתכלו בצד בפינה זו, משם תראו את הכוכבים...
כאשר באחת השנים ירד גשם ביום טוב ראשון של סוכות, היה רבינו שבור ורצוצן מכן, שהרי על כך שנינו במשנה "כעבד שבא למוזג כוס לרבו ושפך לו על פניו", שכאלו הקב"ה זרק אותנו מקיום המצוה. והנה נכנס אליו תלמיד חכם אחד ודיבר עמו בלימוד, ויהי לו הדבר למשיב נפש, ותחי רוחו. כשפגש בו למחרת, אמר לאותו חכם: דע לך שאתה הצלת אותי אמש ממחשבת עצבות שהקב"ה אינו חפץ במצוותינו.

מעריב בישיבה, פנה רבינו ואמר לו: "דו ווייסט? איך האב היינט געהאט גילוי אליהו" [-היודע אתה? היום היה לי גילוי אליהו]... וכאשר בנו הביט בו בתמיהה ובהשתוממות. כאינו מבין שיחתו, חזר ואמר לו "מה, אינך מאמין שאני זוכה לגילוי אליהו? אספר לך גופא דעובדא: כשעה קודם השקיעה, לאחר שכבר סיימתי לאגוד את שני הלולים שלי נשמעו דפיקות בדלת, וכשפתחתי ראיתי מישהו שאיני מכיר ולולב בידו, כשהוא מבקש ממני לשמוע חוות דעתי על הלולב שבידו, והנה מיד כשהבטתי בראש הלולב הבחנתי שמדובר בלולב

מאי משמע 'גילוי אליהו'

בליל יו"ט ראשון של סוכות באחת השנים, כאשר נכנס אליו בנו הגדול הגרי"ז הלוי שליט"א, כדרכו מדי שבת ויו"ט להתלוות אליו לתפילת

ובודק בזריזות רבה את כל הסחורה החדשה המוצעת למכירה באותו היום וכך מוצא לולבים טובים. רבינו נטל גם לולב עם מעט שבמעט 'קורא' שנשאר בטבע בראש הלולב.

שנה אחת לאחר החג בדק בזהירות ובחשש את הדבר, אם ה'קורא' לא נכנס לבין התיזמות והיא סגורה לגמרי באופן מושלם, שהרי בתוך ימי החג אי אפשר לבדוק כדי לא לגרום ל'נחלקה התיזמות'. וכשראה שאכן הקורא לא נכנס לתוך הלולב פשטה נהרה מיוחדת על פניו.

צריך להיות 'בריסקערער למדן'

סיפר רבי זאב שפירא שליט"א:

שנה אחת הביא לו פלוני לפני סוכות אתרוג נפלא ביותר - ממש הדר שבהדר. הוא בחן אותו בדקדוק גדול, ולאחר מכן אמר: אמנם אמת הוא שהאתרוג מיוחד מאוד ואני חפץ בו, אך יש לי בו חשש של 'חסר', ולא אוכל לנוטלו ביום הראשון שחסרון מעכב בו, ועל כן איני לוקחו. כשאמר לו הלה שמה בכך, הרי ביום השני יכול הוא לנוטלו, אמר לו רבינו: אכן, ליום השני אני חפץ בו, אבל כעת תיקח אותו מכאן, כי ביום הראשון לא אטלנו. התפלא המביא ושאל: אם כן שישאר בבית לצורך שאר הימים האחרים? אבל רבינו חזר ואמר שאינו רוצה להשאירו בביתו עתה.

כדי להבין מדוע סירב להחזיק את האתרוג הזה בביתו, צריך להיות 'בריסקערער למדן'. שהרי ידועה הכרעתו של רבי חיים שאם יש שני אתרוגים לפניו, האחד יפה ומהודר מאוד, אך יש חשש לכשרותו, ואילו האתרוג השני פחות מהודר אבל כשר יותר, הרי שעליו להקדים וליתול את היפה, אף שיש בו איזה חשש, כי על הצד שהוא כשר הריהו יוצא ידי חובתו בו, שהוא אתרוג 'הדר', אך אם יטול בתחילה את הפחות יפה ויצא בו ידי חובתו, הרי הפסיד את מעלת ה'הדר', כי לאחר שכבר קיים את עיקר המצוה בנטילתו של הראשון - שוב לא יוסיף לו השני כלום. וכך הוא נוהג ליתול ראשונה את האתרוג הנאה ביותר מבין כולם, אם כן כיון שיש באתרוג זו חשש של 'חסר', הרי שאם הוא יהיה בבית, יצטרך לנוטלו ראשון מפאת יופיו והדרו, והוא, אינו רוצה ליתלו ביום זה, לכן שיקחנו ולא ישאירנו בבית, ורק ביום השני ואילך יביאנו אצלו.

עוד נקודה הלכתית-בריסקאית יש כאן, והיא שבבית בריסק נוהגים בעוד הקפדה, שהאתרוג שעליו מברכים, אותו מחזיקים גם בכל זמן אמירת ההלל והנענועים, ולא מחליפים אתרוגים. ממילא, אם אתרוג זה נמצא בביתו ועליו הוא בריך, הרי שגם בזמן ההלל יצטרך לנענע בו, ונמצא שהוא מנענע באתרוג ספק חסר. משום כך לא רצה רבינו להיכנס לשאלות אלו, וביקש שהאתרוג לא יהיה בביתו ביום הראשון.

זו עובדה מהשנים האחרונות, בשנות התשעים לחייו. כמה צלילות הדעת יש בה, עם כל ה'פרישקייט', לחשב כל פרט בדקדוקי ההלכה!

מצאו עיף וחלוש

פעם נכנס אליו פלוני לסוכתו ומצאו עיף וחלוש. פתח ואמר לו:

מהודר מאין כמוהו שזה זמן רב לא ראיתי כמוה לויפי ולהדר. זה הזכיר לי מאורע ישן מלפני עשרות שנים בחו"ל, ששנה אחת ר"מ פרידריך הביא לאבא מקראקא לבריסק לולב מהודר, ישר ירוק וסגור היטב בלי קורא, ומרן ז"ל כ"כ נהנה ממנו עד שבכל שנה היה מבקש ממני: תביא לי לולב כמו זה שהביא לי בזמנו ר"מ פרידריך, והנה עתה אני רואה לפני לולב כזה, שמרן ז"ל לבטח היה מרוצה ממנו ביותר. המשיך רבינו וסיפר: בעל הלולב אמר לי שהוא נתן לי אותו במתנה ע"מ להחזיר ויבא לקחתו מחר לאחר הנענועים בשעה שמונה בבוקר. וכששאלתי לשמו ענה לי ששמו אליהו, [ומיד הבין בנו הגר"י שליט"א שמן הסתם המדובר הוא בר' אליהו קובין שיח', סוחר הלולבים הידוע]. סיים רבינו את סיפורו ואמר: "נו, וכי אין זה נחשב שזכיתי לגילוי אליהו"?

לאחר זמן פגש אחד מנכדיו בר' אליהו קובין, וכששאל אותו מה פשרו של המעשה עם הלולב, פתח וסיפר: אסביר לך. את קטיף הלולבים אנו מתחילים זמן רב קודם חג הסוכות, ואותם אנו שולחים לחו"ל. בעשי"ת אנו קוטפים שוב ומלובלים אלו אנו מוכרים לציבור המדקדקים. אלא שלמעשה אנו יודעים, שככל שהחג קרב ובא כך הלולבים הגדלים אז נאים יותר ומהודרים, אלא שציבור המדקדקים מגיע לקנות כבר מתחילת עשי"ת, ולכן אנו קוטפים מיד אחר ר"ה את רוב הלולבים כדי שיהיה לנו מה למכור בימי הביקוש.

והנה השנה בערב החג, כאשר החנות כבר התרוקנה מקונים והכלו לבתיהם כשולביהם בידיהם, אמרתי לעצמי שעתה היא ההזדמנות לנסוע לשדה ולקטוף לולב מהודר עבורי, שכן כאמור זו העונה היותר טובה למציאת לולבים מהודרים. ואמנם קטפתי כמה עשרות לולבים, והנה לפתע אני מבחין בלולב הדר להפליא, שכמוהו לא ראיתי זה עידן ועידנים. וכל כך התרגשתי למראה הלולב עד שהייתי מוכרח להראות אותו למישהו ולחלוק עמו את ההתרגשות, ובכך חשבתי שהמתאים לזה ביותר הוא רבי דוד, שהוא 'מבין' גדול בלולבים ובודאי יטיב להבין מה שנפל בחלקי וישמח עמי על הלולב הנפלא.

ואמנם באתי אליו רק על מנת להראות ולשמוע את התרשמותו, אבל משראיתי איזו שמחה רבה היתה לו למראה יופיו והדרו של הלולב, החלטתי על אתר שאני מקנה לו אותו במתנה על מנת להחזיר בבוקר, כדי שבינתיים יוכל אף הוא לברך על לולב נדיר כזה. לא יכולתי לעמוד מול שמחה כזו...

ד' מינים כהלכתן

ההכנות לחג הסוכות מרן רבי משולם דוד הלוי סאלאווייציק החלו לקראת סוף חודשי הקיץ, אז כבר החל בטירחת רבה של חיפוש אחר ד' מינים שיהיו בתכלית ההידור, ביחוד האתרוגים שנטל כשנים עשר זנים שונים שיהיו בכל ההידורים בהם נהג מרן הגר"י.

בשנות תש"י המאוחרות, מרכז מכירת הלולבים היה ברחבה שליד 'שוק מחנה יהודה', לשם היו מגיעים בכל בוקר עשרות סוחרים עם אלפי לולבים. וסיפרה הרבנית תחי' שפעם אמר לה אחד הסוחרים בהתפעלות על רבינו שהוא מקדים להגיע בכל בוקר לפני כולם,

כאשר חזרו אל הרב הצדיק עם תשובתו של הגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א, ועל גודל התלהבותו מן האתרוג, ובקשתו לברך עליו בחג, הרהר כמה דקות, ופתאום קם בהתלהבות קודש, וביקש לקחת שוב את האתרוג אל הרב קופשיץ, ולהעניק לו אותו במתנה גמורה ושלמה!

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על אתרוגים ויראת שמים

"וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפַּת תְּמָרִים וְעֵנַף עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל" (ויקרא כג, ט).

מעשה רב היה באחת השנים אצל אחד מגדולי ירושלים עיר הקודש ת"ו, שהמציאו עבורו לכבוד חג הסוכות אתרוג נאה ומהודר עד מאד, מזן אתרוגי מרוקו המיוחדים. אתרוג נדיר בשלמות כשרותו ללא שום דופי, אף לא משהו שבמשהו. גם הידורו בגידולו, בקומתו ובצורתו היה ביפוי מיוחד ביותר, כמעט לא נראה כמוהו בכלילת השלמות.

הרב הצדיק, כראותו את האתרוג, ולאחר שבדקו הדק היטב מכל צדדיו, שמח עליו מאד שיזכה לעשות בו נחת רוח לפניו יתברך שמו, ולקיים המצווה בהידור. ברם, מגודל אהבתו להקפיד בכל דבר על ההלכה המדויקת בשלימות, לא אבה לסמוך על דעתו בלבד, ושלח לשאול על האתרוג את אחד מגדולי מורי ההוראה בירושלים, הלא הוא הגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א.

משראה הרב את האתרוג לפניו, ובדקו סביב סביב מכל צדדיו וצדדיו צדדיו, התלהב מאד ממראה האתרוג, ככל שבדק בו יותר גילה בו יותר את השלמות, ואמר שכמעט לא נראה כבושם הזה, מתוך אלפי אתרוגים! הוא ביקש משלוחי הרב הנ"ל, לבקש בשמו ממנו, שיאיל בטובו לזכות אותו גם כן לברך על זה האתרוג בימי החג, מאחר שלא נמצא כמוהו כשר ומהודר!

כאשר חזרו אל הרב הצדיק עם תשובתו של רבי נתן קופשיץ, ועל גודל התלהבותו מן האתרוג, ובקשתו לברך עליו בחג, הרהר הרב לכמה דקות, ופתאום קם בהתלהבות קודש, וביקש לקחת שוב את האתרוג אל הרב קופשיץ, ולהעניק לו אותו במתנה גמורה ושלמה! מסביב הרב ישבו אותה שעה בניו ונכדיו, שלא ידעו את נפשם, כיצד ניתן לוותר על אתרוג הדור נאה שכזה, לאחר שכבר היו מלאים שמחה גדולה מגודל המציאה שהמציא ה' לידם!

נענה הרב הצדיק בגודל שיפלות ליבו וענוותנותו: "ברצוני ללמד את עצמי ואתכם כאן בעובדה זו, פרק חשוב בכבוד התורה! שתדעו עד כמה מחויבים אנו בכבודה של תורה, שהיא מצוה גדולה עד מאוד. לכבד את התלמיד חכם ולשמחו בכל מה שאפשר, עושים בזה נחת רוח גדולה ועצומה לפני כסא הכבוד! אני כשלעצמי איני ראוי לאתרוג מושלם שכזה... הוא ראוי יותר ממני..."

בכוחה של מצוה זו, שמבטל האדם עצמו לכבודה של תורה, ומוותר

על שלו בשביל כבודו של תלמיד חכם, להעלות נחת רוח גדולה עד מאוד למעלה!!!

ואנו הקטנים למדין מטיב עובדה יקרה ונאה זו, עד כמה רחוקים אנו מחשבון האמת, חשבון נפש הצדיקים, המיוסד על אדני הצדק והיושר, לדעת לחשב בכל דבר מה יועיל ויתקבל לעילא ברצון שמים, ולא לפי רצון והנאת האדם למטה...

הגאון הצדיק מגדולי ירושלים, רבי זונדל סלנט זצ"ל, היה מפורסם בחביבות המצוות שלו. פעם מצאוהו באחד מימי חג הסוכות בטרם עלות השחר, כשהוא מחזיק את ארבעת המינים בידיו ומנענע בהם 'נענעים'.

שאלוהו: "לנענע מה זה עושה? הרי לא עת לולב עתה, באישון לילה ואפילה, ועדיין לא הגיע זמן ארבעת המינים של שחרית?!" חייך רבי זונדל והסביר: "אלו הם 'אימונים'! כל חייל בטרם צאתו לקרב - גם לאחר שכל תכנית הלחימה ברורה ונהירה לפניו, עורך הוא תרגילים ואימונים אחרונים... עתה בטרם אקח את ה'מאני קרבא' בידי, ואצא להשיב מלחמה שעה, הנני עושה תרגילים ואימונים אחרונים בדרכי [ובכוונות] המלחמה..."

[ומקורו קדוש בתיקוני הוזהר (דף כט.)]: "מאני קרבא בימינא נטלין לון, ובאלין מאני קרבא אנון ישראל רשימין דנצחין דינא" וכו' עיין שם]

ובשמחה רבה הלך לביתו כשהוא מספר בהתרגשות לבני משפחתו: כולם יברכו ביום טוב על אתרוג מהודר ואילו אנחנו נברך על סוס מהודר...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על גודל ימי הסוכות ומידות טובות

משפחתו כולם יברכו ביום טוב על אתרוג מהודר ואילו אנחנו נברך על סוס מהודר...

ריח גן עדן נודף מהאתרוג שלו

אותו מעשה היה גם אצל השרף רבי אורי מסטרליסק זי"ע, ובחג הסוכות שחרית התפלל ה'שרף' אצל הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, והרגיש הרבי ר' אלימלך שריח גן עדן נודף מהאתרוג שלו, וניגש אליו ושאלו איך זכה לכך, בליט ברירה סיפר את כל אותו המאורע, והסכים עמו הרבי ר' אלימלך, שמחמת מצוה גדולה זו זכה שגם אתרוג שאינו כשר כי אם בדיעבד יריח בריח של גן עדן.

סיפור נפלא שמעתי מפי בעלי המעשה

סיפור נפלא שמעתי מפי בעלי המעשה, שאפשר ללמוד ממנו מעלת הוונתונות המצלת ממייתה משונה, ומעשה שהיה כך היה באחד מיקירי קרתי דשופריא מיושבי ירושלים של מעלה, איש מכובד ובעל משפחה ברוכת ילדים, שכאשר גדלו הילדים לא היה להם מספיק מקום לשבת בסוכה הקטנה שבנה מדי שנה על מרפסת ביתם, לכן החליטו הילדים לבנות סוכה רחבת ידיים למוטה בחצר, ומן המחשבה למעשה - קנו דפנות לסוכה במידות מדויקות כדי צרכם, ובמשך שעות טרחו ועמלו בעבודת הקודש לבנות את הסוכה על הצד היותר טוב, וכאשר הכל על מקומו עמד בשלום, דפק אחד השכנים על דלת ביתם והודיע להם, שחלק מן הסוכה נבנה בשטח שבו הוא מחנה את רכבו, ולכן הוא דורש שישלקו את

בימים שבין יזה"פ לסוכות ישב הגה"צ גאב"ד טעפליק זצ"ל במעונו אשר בירושלים עיה"ק, והשיב לשואליו דבר בכשרות ארבעת המינים, באחד הימים נודע לו על כמה משפחות עניות שאין להן מעות עבור צרכי החג, ומאז ביקש מכל מי שבא למעונו שיתן מנדבת לבו עבור העניים, בין הבאים היה איש אחד שהתנצל לפניו, שגם מצבו דחוק מאד, ועדיין לא נשיג כסף כדי לקנות ארבעה מינים, ואיך יוכל לתת לאחרים כאשר אין לו כדי סיפוקו, והלא חיך קודמין, נענה הגה"צ מטעפליק ואמר אם מחסורך הוא רק 'ארבעת המינים' עדיין עליך לפזר מממונך לעניים, כי ארבעת המינים תוכל ליטול משל אחרים במתנה על מנת להחזיר, אבל, לאותה משפחה עניה שלא יהיו דגים ובשר לחג, ובדחקם יזילו דמעה אחת מחמת מצבם הדל, אזי עלולה דמעה זו לעורר קטרוגים נוראים בשמי מרומים ח"ו, ויצטרכו להרבה רחמים וחסדים כדי להמתיק את הקטרוג...

ואכן, נאים הדברים למי שאמרם, כי בדידיה הוה עובדא, שביקש פעם ביום ראשון של סוכות מאחד המתפללים עמו שיתן לו את הארבעה מינים במתנה על מנת להחזיר כדי שיוכל לצאת בהם ידי חובתו. לאחר ברור הדבר נתברר, שבערב סוכות היה לו אתרוג מהודר ביותר, אך אז הגיע לאזנו קול יללה הבוקע ועולה מביתה של שכנתו הקרובה אליו, משדפק על דלת ביתם לשמוע מה קרה, נודע לו שהילד הקטן הפיל בטעות את האתרוג של אביו חורגו, והאם ובנה חוששים מאד מתגובת האב שבודאי יתרגז עליו ויענישו עונש חמור, ויהי כשמוע הגה"צ מטעפליק את צרתה חזר לביתו ונטל את האתרוג שלו והושיטו להם, כשהוא מורה להם להודיע לאביהם, שהרב ביקר בביתם וראה את האתרוג שלו, וקבע שאינו ראוי לברכה, על כן מסר לו אתרוג אחר כדי שיוכל לצאת ידי חובתו למהדרין. ועל כגון זה נאמר 'אתרוג כנגד הלב', כי ביותר חפץ הקב"ה בלב טהור, ומידות טובות כאלו עולות עשרת מונים מנטילת לולב ואתרוג נקי ומהודר ללא כתמים.

הרה"ק רבי מרדכי מנעשכי זי"ע היה חוסך במשך כל השנה פרוטה לפרוטה כדי שיוכל לקנות אתרוג מהודר, פעם אחת בדרכו לקנות את ה'אתרוג', פגש ביהודי פשוט הבוכה מאין הפוגות, וכה היו דבריו, הנה, לפרנסתי הנני משמש כ'בעל עגלה' המעביר חפצים וחבילות ממקום למקום, ועתה מת עלי ה'סוס' בפתע פתאום ונשבר מטה לחמי, בירר הרה"ק לכמה מעות הוא צריך בכדי לקנות סוס חדש, נקב הכפרי בסכום גדול העולה כמעט כאותו הסכום שהכין עבור האתרוג, ללא אומר ודברים הוציא את כל צרור כספו מכיסו והושיטו לידי האיש, ובפרוטות שנשארו לו קנה אתרוג כשר בדיעבד, ובשמחה רבה הלך לביתו כשהוא מספר בהתרגשות לבני

שמעו נא למעשה נורא

שמעו נא למעשה נורא שאירע (תשע"ח) בעי"ת בני ברק (מחמת צנעת הפרט לא נפרט איזה הרחוב בו אירע המעשה), בבנין בן ארבעה קומות רצה שכן מהקומה הרביעית לבנות 'מרפסת' מביתו כדי שיכול לקיים שם מצות סוכה הנצרכת להבנות תחת כפת השמים, אך כל השכנים מתחתי התנגדו לכך בכל תוקף - באמרם, ששם מקום סוכתם וסוכתו תפסול את סוכותיהם, בליט ברירה החליט השכן מהקומה הרביעית לבנות סוכתו **בחצר הבנין** - מה שיגרום לטירחה יתירה וגדולה, כי על כל חסרון כף או צלחת, כסא או ספר יצטרכו לטפס ולעלות ארבע קומות ושוב לרדת אותם וחזור חלילה. ויהי כי כן, נכמרו רחמיו של אחד השכנים בקומה הראשונה, וויתר משלו ובא לאמר לשכן מהקומה הרביעית - הוצא נא מרפסת מעל המקום אשר הייתי בונה עד היום את הסוכה, ואת סוכתי אבנה מצדו השני של הבנין, וליהודים היתה אורה ושמחה... והנה, כידוע בעיצומן של ימי חוה"מ (תשע"ח) פרצו רוחות סערה בכל ארה"ק, גם על ב"ב לא פסחה וכאן אירע הנס הגדול שהציל נפשות מבני ישראל, כי באותה שעה נפל 'גג' גדול וכבד תלולי (המכסה בכל השנה את המרפסת, ובסוכות עומד תלוי כלפי חוץ) מהקומה השלישית היישר לאותו המקום שהיה השכן מלמטה בונה בכל שנה את סוכתו ובהאי שתא העבירה לצד אחר, נמצינו למדים כי **פעמים נראה שאיש פלוני היטיב לרעהו, והוא לא ידע שבאמת אינו אלא מיטיב לעצמו, ולא גרם טובה וברכה אלא לעצמו.**

(מתוך באר הפרשה סוכות תשע"ט)

הסוכה ויבונה במקום אחר, שמעו הלה את בקשתו וניסה להסביר לו את גודל היגיעה שכבר טרחו בבניינה, ועל כן יוותר נא ויניח להעמיד שם את הסוכה למשך שמונת ימי החג, אך הלה אטם את אוזניו משמוע, והודיע נחרצות שאדם אוסר את שלו והוא אינו מרשה להם לבנות את הסוכה בשום פנים ואופן.

כאשר קיבלו הבנים את הבשורה הלא טובה, התחילו ללעוס על השכן שיש בו מידת סדום, וכי מה איכפת לו להשים את רכבו במשך שמונת ימי החג במקום אחר, וגם טרחו להוכיח שאותו מקום אינו שייך לו מדינא ע"פ כללי דחושן משפט, ולכל השכנים חלק במקום זה, וכיוצא באמתלאות אלו ניסו לשכנע את אביהם שלא ישיגו בדברי השכן הרע, אולם האב שצדיק היה הגיד לבניו בשפה ברורה, שבשום אופן לא ישב בסוכה הגורמת צער ועגמת נפש ליהודי, ואם ברצונם שיאכל שם את סעודות החג עליהם לסתור את הבנין עראי ולהעבירו למקום אחר. בליט ברירה טרחו הילדים פעם שניה, ובנו שוב את הסוכה לשביעות רצוננו של השכן.

במוצאי יו"ט ראשון של סוכות באמצע הלילה, נשמעו לפתע חבטות עזות מחוץ לסוכתם ששכנה למטה בחצר, מתוך בהלה קמו כולם משנתם והנה המה רואים שלוש אבני ירושלים גדולות שנפלו מקומה גבוהה של הבנין אל המקום שהחנה שם השכן את רכבו אשר נופץ להסיסי רסיסים מן האבנים, ואלמלא היו מעבירים את הסוכה למקום האחר והיו ישנים באותו מקום, היתה סכנה גדולה נשקפת לחייהם, וספק גדול אם היו יוצאים משם חיים וקיימים, הרי שעל ידי שהעביר על מידותיו לפנים משורת הדין ניצלו בניו ממיתה לחיים.

המשך מעמוד 2 | מרן רבי משולם דוד הלוי סאלאווייציק זצוק"ל

שמה רבינו עייף ותשוש בגלל הסוכה וא"כ הריהו בגדר 'מוצטר' הפטור מן הסוכה? הגיב רבינו ואמר: ההיפך, ישיבת בסוכה מעניקה לי כוחות, ומה שאין לי כח - הרי זה בגלל דברים אחרים.

המוכר ביקש לגמור את העסקה תיכף

מעשה באחד שמצא סמוך לחג הסוכות דירה מתאימה לקניה במחיר מצויין באזור מבוקש, אלא שהמוכר ביקש לגמור את העסקה תיכף, ולחתום על חוזה רכישה באחד מימי חול המועד. הקונה שבא במיצר, נועץ ברבינו אם יאות לרצון המוכר לחתום על שטר המקח בחול המועד, והואיל והדירה מצויינת ממש בכל הפרטים ואפשר שדין מקח זה כ'דבר האבד'. אולם רבינו השיבו שלא יחתום בחוה"מ. הלה עשה כעצתו, והדירה נמכרה לבסוף למישהו אחר... סופו של מעשה היה שאותו אדם ראה ברכה עצומה בעסק הדירה שאותה רכש לבסוף, כשהמוכר נאות להמתין עד שיהא בידו הכסף הדרוש לרכישה, כשבינתיים השכיר לו את הדירה במחיר מוזל מאד, וכשמכר לבסוף את דירתו הקודמת כדי לממן את רכישת הדירה הזו, הרוויח הון רב, בשל הפרשי המחיר שהאמיר בינתיים והותיר בידו רווח ניכר.

רק תהלים וגמרא!

בימי חוה"מ היה המנהג שמזמן השקיעה עד לתפילת מעריב התלמידים באים להקבלת פני הרב ברגל, אך שונה היה הדבר בליל הושענא רבא שהוא יום דין, שלא הכניס אדם לפני התפילה אלא היה כל העת עם ספר תהלים בידו. לאחר תפלת מעריב של ליל הו"ר היו כאלו שניסו לנצל את ההזדמנות ולפתוח עמו בשיחה, אך רבינו התחמק מהם בנעימות כאשר אימת הדין נראית חופפת עליו. וכך העיד: "אצל האבא לא היה שייך לדבר עמו כלל בהושענא רבא, ואף לא בלימוד, היו לו על השולחן רק גמרא ותהלים, ובזה היה עסוק כל העת - רק בתהלים וגמרא, ולא בכל דבר אחר."

במוצאי כל מועד הקדיש זמן רב להעלות על גבי הכתב

רבינו עצמו נמנע - למרות הוראות היתר שיכל למצוא לכך - מלכתוב אף חידושי תורה בימי חול המועד, ולפיכך במוצאי כל מועד הקדיש זמן רב להעלות על גבי הכתב את כל מה שהתחדש לו במהלך ימי המועד החולף, והיה עסוק בזה עד למעלה ראש, ולא היה ניתן להפריעו בענין אחר עד אשר השלים את כל חק הכתיבה, כדי לא לאבד דבר.

(מתוך הספר אחרון לזויר דעה/ בעריכת הרב שמעון יוסף מלר)

אמרתי את הדברים הללו בתלמוד תורה מסוים בירושלים. אחרי חצי שנה פגש אותי המנהל ואמר לי: מה אומר לך, נעשיתי אדם אחר בעקבות הדרשה שלך. בתחילה אשתי חשבה שמהו איתי לא בסדר. נעמדתי ליד כל מדף ספרים והתחלתי להודות בנוסח של 'יסוד ושורש העבודה'

הגאון רבי אשר דרוק שליט"א, על שמחת חג הסוכות, ועל ההודאה

חג האסיף- בראשונים מובא, שזמן זה נקבע לחג משום היותו זמן האסיף. בתקופה זו הכניסו למוחסנים יבול, שממנו התפרנסו בכל השנה כולה, במושגים שלנו ניתן להגדיר זאת כמשכורת שנתית- פעם בשנה מקבלים משכורת עבור כל השנה. היות ומצד טבע הדברים זה זמן שמשמח את האדם בגלל השפע והמוחסנים המלאים, קבעו שיהיה חג לה' בזמן האסיף.

התורה דאגה לכלל ישראל שלא ישכחו את בוראם ולא יתגשמו - "השמר לך פן תשכח את ה'" (דברים ו, יב). לכן, בכל שנה בזמן האסיף, כשמגיע כל השפע, אומרת התורה: קחו את האסיף והיכנסו איתו לסוכה.

עלינו לקחת את האסיף ולרוץ עמו לסוכה - לראות מי נתן לנו את כל אלה ולשמוח בו, "שוש אשיש בה' תגל נפשי באלוקי"

האסיף שלנו הוא הבנים והבנות שלנו, הנכדים, וכל השפע שהקב"ה נותן לנו

וזה רק על שנה, ואנחנו לא רק בני שנה.... ובכלל, מה עם כל בני הבית? תנסו לעשות חשבון כמה אתם במשפחה בלי עין הרע, ותכפילו את המספר בבני הבית. האם תדעו היכן לשים את הפסיק במחשבון!?!...

חשבתם פעם כמה שווה לב? בארצות הברית משתילים לב בעלות של מיליון דולר. ניסיתי לברר כמה שווה לב אורגינאלי, אבל לא הצלחתי. אין לזה מחיר! מיליון דולר הוא ודאי שווה.

תארו לכם שהפרופסור הגדול ביותר בעולם עושה לנו ניתוח מסובך ממש, בחינם, בלי אשפוז, בלי הרדמה, בלי כאבים ובלי החלמה. האם יתכן דבר כזה?

כמה שנים הריאות שלך עובדות? זו מכונה שעובדת יום יום, ואף פעם לא היתה בה שביתה! פלאי פלאים! דברתי פעם עם אדם שהיתה לו בעיה קטנה בריאות. רק לראות אותו עולה שלש מדרגות, היה ספר שלם של מוסר. ואנחנו? עולים ויורדים בלי שום בעיה. הראות עובדות מצוין.

איך הכליות שלכם? שמועתם על דיאליזה פעם? אולי כדאי ללכת פעם לראות איך נראים אנשים שמתחברים לזה. ה"אשר יצר" שלנו יהיה אחר לגמרי.

איך המעייים שלכם? הכל בסדר? מה עם הכבד? כיס המרה? הלבלב?

כשאנו מדברים כיום על אסיף, אין הכוונה לפשוטם של דברים. אין בינינו הרבה חקלאים, ואיננו עסוקים באיסוף התבואה מהשדות. בזמננו יש לזה מובן אחר- האסיף שלנו הוא הבנים והבנות שלנו, הנכדים, וכל השפע שהקב"ה נותן לנו.

חז"ל מפרשים, שאסיף הוא דבר נוסף - הכפרה והאהבה של יום הכיפורים. זה עתה לקח אותנו הקב"ה וטיהר את נפשותינו. הוא ברא אותנו בריות חדשות בראש השנה, ורחץ אותנו מטומאת חטאינו ביום הכיפורים. אלו היו לנו עיניים לראות את ההשוואה בין 'לפני' ו'אחרי', היינו יודעים להכיר ולהודות בחסדי ה' העצומים עלינו. כל אחד צריך להתבונן ב"אסיף" שלו, ולהודות עליו לפני ה' שבעה ימים בשמחה ובטוב לבב.

ה"אסיף" שלנו כולל דברים פשוטים, שכולנו יודעים, רק שעד עצם היום הזה לא חשבנו עליהם כל כך.

האם יודעים אתם כמה דפיקות לב יש ביום? מרבית בני האדם אינם יודעים, אבל בכל יום יש מאה וחמש עשרה אלף דפיקות. לפי זה כמה יש בחודש? - שלשה מליון ארבע מאות וחמישים אלף. וכמה בשנה? - ארבעים ואחד מליון וארבע מאות אלף!

חז"ל אומרים: " כל הנשמה תהלל י-ה" - על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה, אז כמה זמן יקח לנו לומר עשרות מליוני פעמים 'תודה'?

עליו במילים שלו. בהלכות ברכות (י, כו) כותב הרמב"ם: "כללו של דבר לעולם יצעק אדם על העתיד לבוא, ויבקש רחמים, ויתן הודיה על מה שעבר, ויודה וישבח כפי כוחו, וכל המרובה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח".

נמצא לנו פינה, נסגור את הדלת, ונאמר: 'רבונו של עולם, יישר כח, אני ממש מודה לך. נתת לי ידיים!'

בספרים כתוב שישנן הנאות שלא תקנו עליהן ברכה, כמו הנאת הרחיצה. אבל למה להנות מן העולם הזה בלי ברכה? אפשר לקחת משקה, ועדיף משקה מתוק [ולא מים, כי כשלא צמאים זה חשש של ברכה לבטלה], לברך 'שהכל' ולקנו גם על הנאת הרחיצה. אפשר לכוון באותה הזדמנות גם על הברז, המקלחת, המים החמים והזרם הנוח. אפשר לברך גם כששומעים מוזיקה. לפני ההדלקה אפשר לקחת משקה, לברך שהכל, ולכוון גם על המוזיקה שממנה עומדים להנות. יש אנשים שכל חייהם התהפכו כתוצאה מאמירת תודה על כל הפרטים הללו!

אמרתי את הדברים הללו בתלמוד תורה מסוים בירושלים. אחרי חצי שנה פגש אותי המנהל ואמר לי: "מה אומר לך, נעשיתי אדם אחר בעקבות הדרשה שלך. בתחילה אשתי חשבה שמשוהו איתי לא בסדר. נעמדתי ליד כל מדף ספרים והתחלתי להודות בנוסח של 'סוד ושורש העבודה': 'יוצרי ובוראי יתברך שמך, אני נותן לך שבח והודאה על המדף העליון. אם הספרים היו מונחים לי בבלגן על הרצפה, הייתי מתעצבן בכל יום מחדש'... כשראתה אשתי שאני עושה את זה על כל דבר, גם היא למדה ממני והתחילה להודות. שנינו נהיינו זוג בעלי תשובה לענין ההודיה".

והוא המשיך וסיפר: "בליל שבת אחד חזרתי הביתה מדוכדך. בבית הכנסת שלנו, אמרתי משהו שלא הייתי רוצה לומר. אם לא די בכך, פתאום גילינו את הקטנה, בת שנה וחצי, מרוחה ב'חריין' מכף רגל ועד ראש. בדרך כלל הייתי מתפרץ במצב כזה, אבל בעקבות החיים החדשים שלי, היודע אתה מה עשיתי? הרמתי את הילדה גבוה, ואמרתי: 'יוצרי ובוראי, יתברך שמך, אני נותן לך שבח והודיה שנתת לי את היצורה הזאת, שהיא מסתובבת פה בבית בריאה ושלמה בכל איברייה ובכל גידיה. הרבה אנשים היו מוכנים לקבל ילדה בריאה בת שנה וחצי עם חריין על בגדי השבת שלה!..."

סיפר לי אדם שחברו הבריאי בניסי ניסים לאחר מחלה קשה. נזק אחד נשאר לו - הוא איבד את חוש הטעם. הוא טועם בכל דבר טעם עפר. והנה בברכת המזון מודים על עצם ההזנה, אבל היכן אומרים תודה מיוחדת על הטעם של המזון?

היכן ישנה הודאה על הצבע של האוכל? תארו לעצמכם שכל האוכל על השולחן היה בצבע שחור: מלפפון שחור, עגבניה שחורה, דג שחור, חלה שחורה, והכל באותה צורה.

הקב"ה ברא עולם מלא צבעים ומלא צורות - היכן מודים לו על כל זה? "הזן את העולם כולו בטובו בחן וברחמים" - איזה חן! איזה יופי!

אם רק נתבונן קמעה, נגלה שאין מספר לטובות שעושה לנו הקב"ה!

אני לא ממש רופא שיודע לומר איך כל דבר בפנים עובד, אבל אני יודע שזה פלאי פלאים! תראו לי עוד מכוונה אחת בעולם, משוכללת וחדשה ככל שתהיה, שתהיה מסוגלת לעבוד עשרים וארבע שעות ביממה במשך שנים ארוכות בלי להתקלקל.

שמעתי רב צדיק שתיאר פעם את ברכת "אשר יצר": תארו לכם שהפרופסור הגדול ביותר בעולם עושה לנו ניתוח מסובך ממש, בחינם, בלי אשפוז, בלי הרדמה, בלי כאבים ובלי החלמה. האם יתכן דבר כזה? ובכן, שום פרטמן הפרטים הללו אינו יכול להיות. הדבר שפרופסורים גדולים יודעים לעשות הכי טוב זה לקחת כסף, והרבה. עוד לפני שהם פוגשים אותך, אתה צריך לסדר במזכירות את הפרוצדורה הכספית. ללא הרדמה וללא כאבים - זו הרי סתירה מניה וביה. מישהו מוכן לעבור טיפול שיניים ללא הרדמה? לא ניתוח, רק טיפול שיניים? הרי הכאבים נוראים, בלתי נסבלים.

והנה הפרופסור הגדול ביותר בעולם - בורא כל העולמים, יתברך שמו לעד ולנצח נצחים, עושה לנו ניתוח כמה פעמים שצריך ביום, בלי אשפוז ובלי הרדמה, בלי כאבים, בלי החלמה ובלי תשלום! רק תאמר 'תודה רבה!'

רבי ירוחם מיר זצ"ל, המשגיח הקדוש, אמר לבחורים: אלו היה בחור יודע מה נעשה בגוף שלו מאז שהוא אוכל, עד שהאוכל מתפרק לכלי הדם וכל חלק ממנו מגיע למקומו, והפסולת נפרדת מן הגוף - היה צריך לשלוח מברק הביתה: 'אבא, אמא, הכל עבר בשלום!' כמו אחרי ניתוח רציני.

אבא עומד מצד אחד ואוכל בעמידה את המרק אמא עומדת מן הצד השני ואוכלת

תארו לכם שמגיעים הביתה בליל שבת, ותוך כדי ששרים 'שלום עליכם' שמים לב שאין בבית כסאות. בשכונות רגילות אין בזה כל כך בעיה - דופקים אצל שכן ומבקשים כמה כסאות, אבל נניח שנמצאים בקצה העולם, ולא שייך לבקש דבר כזה, מה עושים? אבא עומד מצד אחד ואוכל בעמידה את המרק אמא עומדת מן הצד השני ואוכלת, וכל הילדים עומדים מהצדדים ומנסים לאכול. אחר כך שרים זמירות כמו טיש חסידי, ומנסים לשמור על מצב רוח טוב. לא כל כך מהר ישכחו הילדים את שולחן השבת הזה... האם עלה בדעתנו פעם אחת בחיים להודות לקב"ה שיש בבית כסאות, וכל המשפחה יכולה לשבת יחד סביב שולחן?

ומה היה קורה אם היו כסאות, אבל לא היה שולחן? כל הסלטים על הרצפה, הדגים, המרק, הבשר... תוהו ובוהו... חשבנו פעם להודות לה' שיש בבית שולחן?

ה"סוד ושורש העבודה" כותב בצואתו, שבכל יום היה מודה לקב"ה על כל דבר שהיה לו. הוא כותב את הנוסח שנהג לומר: 'יוצרי ובוראי יתברך שמך, אני נותן לך שבח והודיה שנתת לי דבר פלוני'. הוא אמר זאת על כל דבר ודבר שהיה לו בחייו! והוסיף וברא שכתב זאת משום שאינו רוצה שאחרי שילך מן העולם תפסק עבודת ה' הזו.

אם אדם לא מוצא היכן מודים בנוסח התפילה על ענין מסוים, יודה

האמא של הילד יצחק הוטנר זרחה מאושר. היא חיבקה ונישקה אותו, ופניה נשטפו בדמעות. מיהרה למטבח והביאה משם את בקבוק היין, ולבשה את שמלת השבת. - ראה הילד את דמעותיה של אמו ופרץ בבכי: "אמא, תגידי לי, למה את בוכה? אם עשיתי משהו רע, תגידי לי! ואם נהגתי שלא כראוי, למה את לובשת את הבגד החגיגי, למה הבאת יין? מה קרה?"...

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א על הטלטלות והשינויים החדים של 'ירח האיתנים'

ושמחת בחגיך

המשגיח רבי מאיר חדש זצ"ל, עורר אותנו לשאלה נכבדה הדורשת פשר והסבר.

אחרי חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, נכנסנו בשעריו של ירח האיתנים. זהו חודש של מועדים וזמנים נשגבים אשר "צבת בצבת עשויה", והם נעים בזה אחר זה כמטוטלת, מוליכים אותנו מיראה לשמחה, משמחה ליראה, וחוזר חלילה.

בפתחו של החודש נצבים הימים הנוראים. שמום מועיד עליהם, אלו ימים מלאי מורא, אימה ופחד. עשרה ימים ראשונים של החודש אלו עשרת ימי תשובה, בראשם - שני ימי ראש השנה, ימי דין ומשפט, ובחיתומם - יום הכיפורים, יום גזר הדין.

והנה, לאחר כלות יום הכיפורים, היום הקדוש והנורא, תכף ומיד חלה תפנית חדה ומטלטלת מקצה לקצה. עם ישראל הולך מחיל אל חיל, מכין עצמו לחג הסוכות שבפתח. תכונת הימים הללו והמולת ההכנות לחג דוחקות את אוירת הימים הנוראים ששררה עד לא מכבר, כאילו הכל מאחורינו. חולפים ארבעה ימים וכל ישראל מוטלים אל תוך ים של שמחה - חג הסוכות, חג של שמחה מרוממת, של מצות ושמחת בחגך - והיית אך שמח". אם פסח הוא "זמן חרותנו", ושבעות הוא "זמן מתן תורתנו", חג הסוכות הוא "זמן שמחתנו". השמחה היא החפצא והמהות של היום-טוב הזה. מ'ימים נוראים' - ל'זמן שמחתנו'.

והנה לאחר שישה ימים של שמחה ורוממת עילאית, אנו שוב מוטלים אל תוך יום של דין ומשפט - יום השוענא רבה, חיתום הדין. היום הזה מסתיים, והנה שוב אנו מוטלים אל תוך ים של שמחה - יום שמיני עצרת ושמחת תורה.

מה פשר הדבר? מה ההסבר למעברים החדים הללו, מימים נוראים וימי דין ומשפט לימי שמחה ורוממות, משמחה למשפט וממשפט לשמחה. הלא דבר הוא!

אומר רבי מאיר חדש: קל מאוד לאדם להיות מלאך ליום אחד. קל לו להתעלות בראש השנה, לעבור מערכת של עשרת ימי תשובה, אשר שיאם - יום הכיפורים, יום סליחה וכפרה. כתוב ברא"ש בסוף

יומא, שהשטן אומר להקב"ה: "היהודים שלך הם כמו מלאכים". כן, מלאכים ליום אחד. אולם אנחנו צריכים להעביר זאת לחיי היומיום לחיי המעשה.

הקב"ה רוצה לבחון ולהיווכח איך אתה מעביר את ההתעלות והרוממות לחיי היומיום, מה באמת גורם לך שמחה. הנה דוגמא מחיי המעשה. באולם שמחות מפואר נערכת חתונה. השולחנות ערוכים בפאר והדר, האוכל כיד המלך, עשרות בני ישיבות מצד אחד, וחברותיה של הכלה מצד שני, רוקדים ומשמחים את החתן והכלה לצלילי התזמורת. החתן והכלה שמחים ומאושרים. בתום החתונה ניגש החתן, קורן מאושר, ואומר לכלתו: "אני מאושר!". היא, כמובן, שמחה מאוד לשמוע את המשפט הזה, היא בטוחה שהוא מכונן אליה, והיא שואלת אותו שאלת המשך: "ממה אתה מאושר?", מתוך שאיפה לשמוע את התשובה המפורשת יוצאת מפיו...

ומה הוא משיב לה? "מה זאת אומרת: 'ממה אני מאושר'?" מהחתונה! ראיית אלו ריקודים נלהבים היו, איזו תזמורת, איזה אוכל משובח?..." ופני הכלה חפזו!...

אומר רבי מאיר חדש: הבה נהיה כנים עם עצמנו. עמדנו בתפילה

בראש השנה, ביום כיפור. אלו תפילות! איזו התעלות! התפללו התחנונו, שפכנו כמים לבנו נוכח פני ה', בקשנו על נפשנו - "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים".

חסדי ה' לא כלו, הקב"ה שעה לתחנונינו, קיבל את תפילותינו. אתה שמח? אתה מאושר? הבה נראה ממה אתה שמח, ממה אתה מאושר. אתה באמת שמח שחזרת לקב"ה? האומנם זה האושר שלך? הבה נראה אם השמחה שלך נובעת מכך שהמלך החזיר לארמונו את בנו האובד הביתה, או אולי השמחה שלך נובעת מדברים אחרים לגמרי...

... כולנו מתכנים את הילדים לתורה, ליראת שמים, למידות טובות. אנו משקיעים בהם, מתפללים להצלחתם, אבל עדיין אנו עומדים למבחן עד כמה באמת הדבר הוא בנפשונו.

ילד מגיע הביתה מהחיידיד, ומספר שהרב"ה העיר לו על התנהגות לא ראויה. האבא כועס, האמא מתרגזת. הם מוכיחים אותו בכמה משפטי תוכחה, מנפנים לו באצבע ואומרים לו: "תבטיח לנו שהדבר לא יחזור על עצמו!" ובתוך זמן קצר הנושא ירד מסדר היום, כלא היה.

אבל מה יקרה כשיום אחד הילד מבלי משים ניפץ איזה אגרטל בסלון? כל הבית נהיה ששון ושמחה. צעקות, גערות, אפילו הרמת יד על 'הילד הסורר'... כמה ימים לאחר מכן הענין עדיין לא שכך. האבא מזכיר לילד את האגרטל השבור, האמא פולטת אנחת צער בכל פעם שהיא עוברת במקום שבו היה מונח האגרטל...

איזה סולם ערכים יקבל הילד מההתנהגות הזאת של ההורים? הוא ילמד שהעבירה הכי חמורה בעולם היא להיתקע בשוגג באגרטל, ואלו התנהגות לא ראויה בחיידיד היא מעשה 'לא נאות', לא יותר מזה...

זהו סולם ערכים מעוות, מסולף. ילד כזה איבד את ה'משקפיים' לראות את המבט האמיתי.

הרב מבריסק זצ"ל היה מקפיד על כך שבביתו מעירים רק על דברים שבראש סולם הערכים, דברים אמיתיים וחשובים. לא מבזבזים את הגערות על דברים זוטרים, צריך לשמור אותן לדברים החשובים באמת.

רבי יצחק הוטנר זצ"ל, בעל ה'פחד יצחק', היה ענק המחשבה, סלבודקאי ברמ"ח ושס"ה. סיפר רבי יצחק זילברשטיין כי הרב הוטנר היה ילד בעל כשרונות מיוחדים, ובילדותו ההשכלה הארורה איימה לצוד אותו ברשתה.

הוא גדל בורשא, בביתו שררו דלות ועניות רבה. ההשכלה פיתתה את בני הדור הצעיר. ביד אחת פתחה להם צוהר, והכניסה אותם אל עולמות חדשים וקוסמים, וביד השניה צדה את אמונתם ודתם. רבים נלכדו ברשתה, "כי רבים חללים הפילה".

יום אחד שב יצחק'לה בן העשר מהחיידיד לביתו, וסיפר לאמו בשמחה: "אמא היום גמרנו בבא קמא"...

האמא זרחה מאושר. היא חיבקה ונישקה אותו, ופניה נשטפו בדמעות. מיירה למטבח והביאה משם את בקבוק היין, שהיה מצרך נדיר בביתם. הלכה ולבשה את שמלת השבת - הבגד החגיגי היחיד

שהיה ברשותה מאז חתונתה.

ראה הילד את דמעותיה של אמו ופרץ בבכי: "אמא, תגידי לי, למה את בוכה? אם עשיתי משהו רע, תגידי לי! ואם נהגתי שלא כראוי,

למה את לובשת את הבגד החגיגי, למה הבאת יין? מה קרה?"...

"יצחק'לה שלי", משיבה האם, "אתה יודע שאנו מודים לה' על כל

מה שהוא נותן לנו, הכל הוא חסד ה'. אנו חיים בצמצום רב. אך ברוך

ה' אנו זוכים שיצחק'לה שלנו לומד תורה. אין דבר בחיים שישווה

לזה. כשחזרת מהחיידיד, ואמרת שגמרת בבא קמא, התמלאתי

אושר עד לב השמים! הבאתי יין ולבשתי בגדי חג, כי עוד לא היה לי

חג שמח יותר מהחג הזה! אני בוכה, אלו דמעות של התרגשות, של

אושר. זה פיצוי אמיתי על כל הדלות והעניות שלנו"...

לימים סיפר רבי יצחק הוטנר: "בכל פעם שההשכלה איימה לצוד

אותי במצודתה - דמות דיוקנה של אמי עמדה מול עיני, והצילה

אותי מרדת שחת".

הדמעות הללו הצמיחו לנו את ה'פחד יצחק', ענק המחשבה וגאון

המוסר!

סיפור נוסף: רבי לייב באקשט זצ"ל היה מהאריות של ישיבת מיר.

את ביתו הקים מיד לאחר המלחמה. הגיעו אליו הצעות שונות של

שדוכים חשובים. הוא נועץ במשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין. בסופו

של דבר עמדו על הפרק שני שדוכים. הצעה אחת - בתו של רב

ידוע, והצעה שניה - בתו של רבי מרדכי רוגוב, רב נכבד, אך לא

מפורסם כמו הרב השני.

אמר לו המשגיח רבי יחזקאל: "אין ספק, ההצעה הראשונה חשובה

מאד, אביה של המזדוברה הוא תלמיד חכם מפורסם. אולם דווקא

על ההצעה השניה שמעתי מעלה מיוחדת".

האריות של הישיבות דאו, בעיקר מיר וסלבודקא, נהגו לדבר בלימוד

עם רבניה וחכמיה של ליטא התורנית. הם הרבו לדבר בלימוד גם עם

הרב רוגוב, שכיחן כרבה של אחת העיירות בליטא.

אמר המשגיח רבי יחזקאל: "ספרו לי כי בכל פעם שבאו לדבר

בלימוד עם הרב רוגוב, היתה אשתו עומדת מאחורי הדלת ומקשיבה

בענין רב להתנצחויות ולויכוחים הלמדניים של בעלה עם בחורי

הישיבות חריפי המחשבה. כדרך כל ויכוח והתנצחות במלחמתה

של תורה, פעם ידו של זה על העליונה, ופעם השני מוכיח את

צדקתו. הכל, כמובן, לשם שמים כדרכה של תורה, וכמו שאמרו

חז"ל ש'אינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה'. והנה בכל

פעם שידו של הרב רוגוב היתה על העליונה, לא הי גבול לשמחתה

של אשתו הרבנית, וכבטוי לך - לארוחת הצהרים של אותו יום היא

היתה מכינה קנידלאך למרק. יום חג"...

פנה רבי יחזקאל לתלמידו ואמר: "בת שרואה את האושר שיש

בבית כשאבא אומר סברא טובה - זו בת הראויה לבן תורה".

וכך היה. רבי לייב נשא את בתו של הרב רוגוב, ולימים היו שניהם

ממורביצי התורה באמריקה - הרב רוגוב בשיקגו ורבי לייב בדטרויט,

שם עמד למעלה מחמישים שנה בראשות ישיבה חשובה והעמיד

תלמידים רבים.

לימים, כשקיבלו הצעה לעבור לדירה גדולה ומרווחת, היא סירבה: בדירה שלנו יש תקרה גבוהה וכיווני אויר טובים. כך גם בימות הקיץ יש שם אויר טוב המסייע לבעלי בלימודו, ולכן מעדיפה אנכי להישאר בדירתי הנוכחית

לרגל יומא דהלולא של הרבנית מרת בת שבע קנייבסקי ע"ה, הזרנו אל הבית הגדול והקדוש ברחוב רשב"ם 23, להביט בגדולת מעשיה שעשתה רצון בעלה, ומסרה כל אשר לה לתורתו

שמא תאמרו: הרי רבינו הגר"ח ישב ולמד ללא הרף? התשובה היא שהרבנית הייתה דרוכה ומוכנה לאותן דקות או שעות בודדות בהן רבינו לא שהה בבית, אם בשל כך שיצא לתפילות או לסנדקאות או מחמת כל סיבה אחרת. ואז הייתה הרבנית ממהרת לשטוף את החדר ולהכינו להמשך הלימוד.

אם במשך כל ימות השנה כך הרי שבימי ערב פסח הייתה המלאכה מסובכת שבעתים: הנקיון היה עמוק יותר, אך עדיין הוא נעשה רק בשעות שרבינו הגר"ח לא שהה בבית. טרם שובו, הייתה הרבנית מפסיקה בעיצומה של העבודה, משיבה כל חפץ וספר למקומו ופורסת מפה על השולחן. כשהלך רבינו - שוב חזרה הרבנית לנקות, עד שהגיע שוב, וחוזר חלילה. למותר לציין את (אי) נוחות העבודה באופן כזה, אך לרבנית היה זה מובן מאליה: לימוד התורה של בעלה הוא הערך העליון והמקודש ביותר, וחלילה לה מלהפריעו מזה אפילו למטרה חשובה כמו הנקיון לפסח.

כמה אופייני הוא סיפורו של אחד הנכדים שסייע לרבינו לבדוק את החמץ, בדיקה שנעשתה בצורה אינטנסיבית ביותר במשך שעות ארוכות, ורבינו הורה לו כי בסיום כל מקום שבדק, יקפיד ביותר להחזיר כל חפץ למקומו, שכן בדיקת חמץ אינה אלא מדרבנן, ואילו לצער את הרבנית הרי זה איסור דאורייתא.

והיה יום ערב פסח יום חג מיוחד אצל הרבנית: יום ערב פסח הוא יום 'תענית בכורות' ומנהג ישראל הוא שהבכורות מסיימים מסכת

כשישים שנה עמדה הרבנית הצדקנית מרת בת שבע אסתר קנייבסקי ע"ה לימין בעלה ומסרה נפשה להיות עזר כנגדו להתמדתו בתורה ובמעשים טובים • הזרנו אל הבית הגדול והקדוש ברחוב רשב"ם 23, אשר שם אשה גדולה, להסיט מעט את הפרגוד ולהביט בגדולת מעשיה שעשתה רצון בעלה, ומסרה כל אשר לה לתורתו - נודע בְּשֵׁעָרִים בְּעֵלְהָ, וְיִהְיֶה לְהָאֵשׁ

סירים מבעבעים על האש במטבח הקטן של בית משפחת קנייבסקי בבני ברק היה מראה רגיל וקבוע. אולם סיר המרק הרותח עם האטריות הרוחשות בו, עורר בכל זאת את פליאתו העצומה של אחד הנכדים שנכנס למטבח. הוא לא האמין למראה עיניו, לא בשל תכולת הסיר כי אם בשל הזמן המיוחד בו הוא התבשל.

היה זה יום בדיקת חמץ. הבית בדוכן כבר היה נקי לפסח, כשההכנות לכך החלו כבר בראש חודש ניסן. אמנם כלי הפסח עדיין לא הורדו שכן דעתו של האבא, הלוא הוא מרן רבינו שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, הייתה שאין מורידים את כלי הפסח לפני שבדקים את החמץ, כך שאת מלאכת הבישול הגדולה עבור חג הפסח לא היו מתחילים עד לאחר בדיקת חמץ. אך אין ספק שהשעות הקודמות לבדיקת חמץ היו שעות קריטיות בהחלט, השעות בהן מעבירים את הליטוש האחרון על הניקיון המאסיבי של הבית. והנה כאן תבשיל של חמץ 'מהודר' עומד על הכיריים, כאילו בעוד יום של שיגרה עסקינו.

נרעש הנכד ואמר: סבתא, בכל בתי ישראל אין לאף אחת מהנשים זמן לבשל ארוחות מסתפקים במועט ואוכלים מכל הבא ליד. ואילו כאן מבשלים כאילו אין זה ערב פסח היום, כאילו לא תיערך כאן הלילה בדיקת חמץ!?

והרבנית הצדקת מרת בת שבע אסתר קנייבסקי ע"ה, לא הצליחה להבין על מה שח הנכד: מה בדיקת חמץ אינו מוכן כאן?! והרי סבא צריך ללמוד את סדרי לימודיו כרגיל. ובכדי שיהיו לו כוחות ללמוד, עליו גם לאכול מהרגל! אין אצלי כל חילוק בין יום זה לשאר ימות השנה: בכלום צריך סבא לקבל את ארוחתו בזמן על הצד היותר טוב!

לרגעים תבתננו

אף מלאכת הניקיון לחג הפסח נעשתה על ידי הרבנית במחשבה תחילה בכדי שלא להפריע לבעלה הדגול בסדרי לימודיו. במשך כל ימות השנה לא הייתה הרבנית מנקה את חדרו בשעה שלמד.

בכדי שיהיה מותר להם לאכול ולשתות. אף רבינו הגר"ח היה בן בכור לאביו מרן רבינו הסטייפלער זיע"א, ועל כן היה מקפיד לסיים בכל שנה את כל התורה כולה.

נקודת סיום זו בערב פסח היתה הציר עליו סבבו 'חובותינו' הידועים של רבינו, אשר מאז היותי נער צעיר לימים היה מקפיד ללמוד מדי יום בימו חלקים שונים של התורה, תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי, רמב"ם ושולחן ערוך, ועוד ספרים רבים, עד שבערב פסח היה מסייםם ברב עם בבית תפלתו, ותיכף פותח בלימוד המחזור השנתי מחדש.

אין ספק שיום ערב פסח הוא מהימים העמוסים ביותר בשנה, על אחת כמה וכמה אצל הרבנית שכאמור לא החלה לבשל את סעודות החג אלא אחרי בדיקת חמץ, ועם זאת הייתה הרבנית מניחה את כל עיסוקיה ופונה להשתתף במעמד הנשגב של הסיום, כשהיא נרגשת בעליל לרגל הזכות הגדולה שנפלה בחלקה לראות את בעלה מסיים את כל התורה. במעמד זה גם היו מחלקים לכל המשתתפים מיני מזונות שאותם אפתה הרבנית בעצמה לשמחת התורה.

אכן, בימי חול המועד פסח של השנה האחרונה לחייה סיפרה הרבנית לנכדים על מתנת החג שחמיה הגדול, הסבא, מרן הסטייפלער קנה לאשתו הרבנית: פומפייה חדשה לגירוד וחיטוך הירקות. לשמע זאת תהו הנכדים: האם גם לך קנה סבא רבי חיים, מתנה לחג? הרבנית משיבה בעיניים בורקות: **בוודאי! הסיום של ערב פסח הוא המתנה שלי. מתנה יקרה מפז!**

הבעל והבית קודמים להכל!

בין רבבות הנשים שעלו לפקוד את ביתה של הרבנית ולשאלו לעצתה, הייתה אשה שילדיה גדלו והיא ביקשה למלא את זמנה בעיסוק חשוב ומהותי. הרהרה האשה והפכה בדעתה עד שמצאה לא פחות משמונה רעיונות בהם היא יכולה להעסיק את עצמה: היא יכולה לעסוק בקירוב רחוקים לאבינו שבשמים, לפתוח עסק כלשהוא, לעבוד כשכירה, ועוד כיוצא בזה. וגם - לסדר את הבית ביסודיות. את רעיונות אלה העלתה האשה על הכתב וביקשה לשמוע את חוות דעתה של הרבנית, להפתעתה, הצביעה הרבנית על האפשרות האחרונה. ואמרה: זה תפקידך. כי זו תפקידה של כל אשה! לסדר את ביתה ולדאוג שכל צרכי הבית, האוכל והלבוש, יהיו מאורגנים כראוי, אחת השומעות לא הצליחה להתאפק וקראה בקול: הרבנית! מדוע תיעצי לה כך, והרי היא יכולה לקרב רחוקים! אבל הרבנית נשארה איתנה בדעתה: הבית והבעל קודמים להכל!

סיפור זה מסכם נכון את סדר העדיפויות של הרבנית ע"ה, שאמנם הייתה הרבנית של כלל ישראל, אך תחילה לכל הייתה עזר כנגד בעלה הגדול והיא לא הסכימה בשום אופן שאף אחד ממפעלותיה הכבירים לצדקה ולחסד יפריע ולו בכי הוא זה למסירתה הכבירה לתורת בעלה ולכל צרכיו, בכל פעם שרבינו קורא לה (גם בעזרת הפעמון שהיה לידו, כשבעבר אף קרה שהרבנית סיכמה עימו ש... יתקע בשופר בכדי להסב את תשומת לבה) הייתה עוזבת את הכל, עוזרת אף באמצע שיחה, ופונה לעזרת בעלה ככל הנדרש לו.

רק אחרי שבחכמת נשים בנתה היטב את היסודות האיתנים של ביתה כאשת חיל עטרת בעלה, פנתה לבנות את הקומות הנוספות ולעסוק בשאר עיסוקיה המסועפים, הן ב'בין אדם למקום' והן ב'בין אדם לחבירו', כשאף אחד מהם אינו מפריע חלילה לתפקידה העיקרי והבסיסי.

בשל כך, רשימה זו אינה עוסקת כלל ככל מעשי תקפה וגבורתה ופרשת גדולתה הרוחנית של הרבנית רבת הפעלים לתורה ולתעודה אשר הם כתובים עלי ספרים רבים אשר הניצחו את דעתה של הרבנית ועל כולנה בספר המופלא 'בית אמי' - עדות מתוך הבית פנימה שכתבה בתה הרבנית צביון תחי' לבקשת אביה הגדול, רבינו זצוק"ל, שמכתב הסכמתו כתב נכונה: "ויהיו הדברים לתועלת למבקשי ה', ואין לך ספר מוסר גדול מזה... ובוודאי יהיה הספר לחיזוק באהבת תורה ויראת שמים" (ואשר היה לנו לעיניים ברשימה זו). לא באנו כאן אלא לספר מעט שבמעט מתוך הקשר המופלא של אותם שזכו ושכינה הייתה שרויה ביניהם, ועל הקרבתה התמידית של הרבנית למען בעלה הגדול מרבבה, וכל שלו, ושל העם כולו - משלה.

מסורת אבות ואמהות

מסתפקת היתה הרבנית במועט, לא נהנתה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה, ותמיד שמחה בחלקה. ארע פעם, בשנים הסמוכות לחתונתם, שהגיע לידה סכום כסף מסוים. חמותה, אשת הסטייפלער, יעצה לה שתקנה לעצמה מעיל גשם שלא היה לה והיא נזקקה לו מאוד בימי החורף הקרים, אולם היא נתנה את הכסף בכדי לקנות סט ש"ס מפואר שעד יומו האחרון אכן למד בזה. היא עצמה התחממה בתורת בעלה, כי אש אוכלה הוא.

בגבורה נפשית עצומה הסכימה לוותר על הנאות העולם הזה, בכדי לשמור על כוחות בעלה ועל סדרי לימודיו, כך בשנים הראשונות, היתה הרבנית מסתפקת בלחם צר ובמרגרינה, ואת המאכלים המשובחים הייתה נותנת לבעלה בכדי שיוסיף כוחות ללימוד התורה. וכך גם לימים, כששם תורתו של בעלה פקע באהלי שם והם קבלו הצעה לעבור לדירה גדולה ומרווחת, אך היא סירבה: בדירה שלנו יש תקרה גבוהה וכיווני אויר טובים. כך גם בימות הקיץ יש שם אויר טוב המסייע לבעלי בלימודו, ולכן מעדיפה אנכי להישאר בדירתי הנוכחית.

באמת אמרו: בכך המשיכה הרבנית את מסורת בית הוריה הדגולים מרן רבנו הגר"ש אלישיב זצוק"ל ואשתו הרבנית, בתו של הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל שחינך את בניו למסירות נפש של ממש לתורת בעליהן. אכן לימים התבטא רבי אריה לוי על נכדתו הרבנית: שמח אני לראות את נכדתי הרבנית המהלכת בדרכי אמה הרבנית הרואה בתורת בעלה את ייעוד חייה ומטרתה האמיתית בעולם הזה. לפיכך היא מבינה כי אין לו לעסוק כלום בצרכי הבית אלא להקדיש את עצמו ללימוד התורה.

(הרב י. ארתור מוסף יתד נאמן | ערב פסח תשפ"ב)

המשך הכתבה יופיע א"ה בגיליון 'לקראת שבת' שמחת תורה

השיב היהודי המקומי: אני עומד כאן ברציף הרכבת כדי להזהיר את המבקרים היהודים שלא יתארחו במלון פלוני למרות שרשמית הוא 'כשר'. ההכשר במלון אינו אמיתי, אלא הוא נעשה על ידי ארגון רפורמי, על כן אני חש חובה להזהיר את היהודים מלהתארח במלון, לבל יכשלו באכילת נבלות וטרפות

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על מעשים נאצלים 'בלתי לה' לבדו!

לא לנו כי לשמך תן כבוד (מתוך תפילת ההלל)

את כתיבת ספר 'מצוות הקצר', אבל לצערי אינני יכול להוציא לאור כי אין לי לשלם בעבור הוצאות הדפוס. אודה לך מאד אם תמצא באמריקה איזה נדיב שיסכים לתרום בעד הוצאות הדפוס המגיעות לאלף דולר.

נתר האיש ברצון ובלבו שמוח שמחה גדולה על ההזדמנות שנקרתה לידו לסייע לרבן של ישראל להוציא את ספרו לאור, אך החפץ חיים הוסיף ואמר: דע לך שאין הדבר פשוט כלל ועקר. הואיל וכוונתי בהדפסת הספר בלתי לה' לבדו, צריך שכל העוסקים בו תהא כוונתם לשם שמים בלבד. על כן צריך שהתורם יתרום את תרומתו בחפץ לב, ולכן עליו להרים תרומה על מלוא הסכום. ומלבד זאת, רק מי שלא ידרוש שאנציח את שמו בשער הספר ראוי להשתתף בהוצאתו. אבל - הוסיף החפץ חיים - אם מצד עצמו הוא יחפוץ ששמו יתנוסס בספר ורק לאחר שתאמר לו את התנאי שהתנית הוא יחזור בו מדרישתו - כבר נפל פגם בתרומתו ושוב אי אפשר להשתמש בה להוצאות הדפוס.

הפליג היהודי לאמריקה. הנסיעה ארכה כמה שבועות, וכשהגיע לחופי אמריקה נפל למשכב. רופא מקומי ברק את האיש והורה לו כי לצורך הבראתו, עליו לשהות באזור חמים והמליץ לו על מדינת פלורידה שבדרום מזרח ארצות הברית, נטל האיש את מטלטליו ועשה את דרכו ברכבת לפלורידה. בהגיעו למקום, ירד מן הרכבת, והנה בעודו פוסע ברציף לכוון היציאה נגש אליו יהודי אמריקאי

ישנם מעשים שעשו יהודים עם לב נקי ללא שום פניה, לא לפרסום, לא לכבוד, אלא אך ורק למען עשיית רצונו של הקדוש ברוך הוא, "למען שמו באהבה".

והנה לפנינו דוגמאות למעשים כאלו:

שמעתי מרבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: "היה פעם יהודי בירושלים בשם רבי אברהם אליהו מיזס. יהודי זה היה הרבה שנים בסיביר, ושם, בקור מקפיא של חמושים מעלות מתחת לאפס, ברעב, בעירום ובחוסר כל - שמר תורה ומצוות במסירות נפש של ממש, כפשוטו. יום אחד פנה אליו מחותנו הגר"ש וואזנר זצוק"ל וביקש ממנו שיסביר לו איך שמרו מצוות שם בסיביר.

אבל רבי אברהם אליהו סרב ואמר: "אני מוכן לספר לך רק מה היה בדרך לסיביר ומה היה בחזרה מסיביר, אבל מה היה בסיביר עצמה, את מה שהיה שם אני שומר לדרשה שאדרוש אחרי מאה ועשרים שנה במתיבתא דרקייעא, רק שם אספר זאת. אלו דברים שחבל 'לבזוב' אותם כאן בעולם הזה!".

מעשה נקי, לא נעשה על מנת לפרסמו!

דוגמא נוספת: רבי משה פיינשטיין, כשכבר היה זקן וחולה. נכדו עמד בפתח הבית ולא נתן לכל אחד להיכנס אל הרב, יום אחד דפקה אשה בדלת ושאלה: "האם הרב נמצא?".

- "כן, אבל כעת אי אפשר לגשת, מה את צריכה ממנו?".

- "תראה, יש לי כאן מכתב מאחותי מרוסיה והוא כתוב ברוסית, והייתי רוצה שהרב יתרגם לי אותו".

הנכד הביט בה בתמיהה ואמר: "סלחי לי, חפשי לך מתרגם אחר. אין זה מתפקידו של הרב לתרגם מכתבים...". "מה זאת אומרת", התרגזה האשה, כבר עשרים שנה הוא מתרגם מכתבים, ואתה תגיד לי שזה לא תפקידו של רב?!"...

מי ידע מהמעשה הנאצל שנעשה במשך עשרות שנים? אף אחד! נקי, בלתי לה' לבדו!

אם מצד עצמו הוא יחפוץ ששמו יתנוסס בספר

אחד מתלמידיו ומקרביו של החפץ חיים פנה באחד הימים אל רבו והודיע לו כי הוא עומד לנסוע לאמריקה לצרכי צבור, אמר לו החפץ חיים: יש לי עבורך שליחות מצוה, לא מכבר סיימתי

כעילוי גדול, ממצויני ישיבת חברון, ובהגיעו לפרקו השתדך עם בתו של רבי ירחמיאל וקסלר, גביר עשיר ממוצא אמריקאי, שנודע במעשי הצדקה והחסד הרבים שלו.

כשראהו מן המרפסת סימן האיש לרבי בצלאל שיואיל לסור לביתו. עלה רבי בצלאל לביתו של אותו מקרב של החפץ חיים ותהה לשם מה קרא לו. אמר לו האיש: שב ואספר לך. סיפר האיש לרבי בצלאל את קורות כל אותו מעשה בהיותו משמש שליח מצוה למציאת תורם להדפסת "ספר מצוות הקצר" של החפץ חיים.

תהה רבי בצלאל: ומה כל זה קשור אלי?

השיבו האיש: אותו יהודי אמריקאי שפגש אותי ברציף הרכבת כדי להזהירי מפני כשרות הרפורמים וארחני בביתו בנדיבות לב, ואשר זכה שספר מצוות הקצר של החפץ חיים יצא בזכותו - הוא החותן שלך, רבי ירחמיאל וקסלר! האם אינך יודע על כך? האם חותנך לא סיפר לך על כך?

- לא! מעולם הוא לא סיפר על כך מאומה.

נסע רבי בצלאל לביתו של חותנו והסתקן לדעת: האם נכון הסיפור ששמעתי עליכם אודות תרומתכם להדפסת "ספר מצוות הקצר" של החפץ חיים?

רבי ירחמיאל נסער: זאת מנין לך?

- פגשתי בר' פלוני אשר מעיד על עצמו שנשלח על ידי החפץ חיים לאמריקה כדי לגייס את התרומה להדפסת הספר.

כששמע רבי ירחמיאל את הדברים, לא יכול היה עוד לעצור את סערת רגשותיו והוא פרץ בבכי מר, חתנו רבי בצלאל ניסה להרגיעו אך לשוא. כששבה אליו רוחו קמעה, פנה רבי ירחמיאל אל חתנו בקול שבור ואמר: רבי בצלאל, אתה הרי יודע כמה צדקות נתתי בימי חיי, אבל איזה ערך יש לכל זה, הלא הכבוד הרב שקבלתי על כך נגס בזכויות שלי: אם היה איזה מעשה שהיה כולו לה', נקי לגמרי, הרי זו אותה תרומה שתרמתי להוצאת ספרו של החפץ חיים זכותו תגן עלינו. והנה עכשיו, בבת אחת, גם את הזכות הזאת נטלו ממני, ולא אבכה!?

(מתוך 'הגדה של פסח' ומתוק האור)

וברכו שלום. פתחו השנים בשיחת נימוסין. תהה האורח: מה מעשיך כאן? השיב היהודי המקומי: אני עומד כאן ברציף הרכבת כדי להזהיר את המבקרים היהודים שלא יתארחו במלון פלוני למרות שרשמית הוא 'כשר' - ומדוע לא, הרי אתה עצמך אומר שהוא ידוע כ'כשר'?

השיב היהודי המקומי: ההכשר במלון אינו אמיתי, אלא הוא נעשה על ידי ארגון רפורמי, על כן אני חש חובה להזהיר את היהודים מלהתארח במלון, לבל יכשלו באכילת נבלות וטרפות.

- אם כך היכן אפשר להתארח כאן?

אני מזמינך להתארח בביתי.

היה זה לקראת שבת. נסעו השנים אל ביתו של היהודי המקומי. המשפחה קבלה אותו בסבר פנים יפות ופנתה לכבודו חדר מיוחד שבו שהה כל השבת. במוצאי שבת פנה האורח אל מארחו ושאל: אולי אתה מכיר מישהו שמוכן לתרום להדפסת ספר חדש של החפץ חיים? הסכום הדרוש הוא אלף דולר!

אמנם החפץ חיים הציב תנאים לתורם, ואולם מחמת טרדות הדרך וחוליו של האיש פרח הענין מזכרונו.

שמע המארח את הבקשה ולאחר שהרהר בדבר השיב לאורחו: אני עצמי רוצה לתרום! ומיד הוסיף: אבל יש לי כמה תנאים: אני רוצה לתרום את מלוא הסכום, אינני רוצה שותפים. ומלבד זאת, אני רוצה שהדבר יעשה בעילום שם מוחלט. אינני רוצה שמישהו ידע על תרומתי, ובוודאי שאינני מעונין ששמי ינצח בספר.

והאיש משתאה, מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו.

שב האיש לראדין, נתן ביד החפץ חיים את מלוא הסכום להדפסת הספר, ובתוך זמן קצר יצא לאור "ספר מצוות הקצר". כעבור כמה שנים, אותו מקורב שהיה שליח מצוה להדפסת הספר עלה לארץ ישראל וזכה להקים בה את ביתו.

באחד הימים ישב האיש במרפסת ביתו והנה הוא רואה את הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל פוסע על המדרכה שליד הבית, באותם ימים היה הרב ז'ולטי אברך צעיר ותלמיד חכם מפלג. בצעירותו יצא שמו

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי אשר דרוק שליט"א

רוצים סגולה לפרנסה, סגולה אמיתית מהראשונים ולא דבר מפוקפק? - אמרו תודה לקב"ה! ברכו ברכת המזון בכוונה.

ובאמת, לא מספיק לומר רק את נוסח הברכה שנקבע לנו, אלא צריך גם הודיה אישית. צריך למצוא זמן להיכנס לחדר ולעמוד להודות לקב"ה על כל חסדיו. להודות על העיניים, להודות על השיניים, לא חסר על מה להודות. רק נתחיל ונראה שאיננו גומרים.

ישנה סגולה לומר שבעים ושתיים פעמים "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", ובכל פעם לכוון על חסד אחר, ולאחר מכן לבקש משהו - וזוכים לקבל. אינני יודע את המקור לסגולה זו, אבל עצם היסוד ברור. ההודאה מזכה את האדם לקבל עוד.

סיפר משהו שישב עם בני המשפחה שלו כדי לעשות את הסגולה הזו. בתחילה אמרו: איך נמצא שבעים ושתיים דברים לכוון עליהם?

אבל אחרי שסיימו הם אמרו: שבעים ושתיים זה קצת. בקלות אפשר להגיע ליותר מזה!...

בחג הסוכות, כשנעשה "באספך מגרנך ומיקבך", על כל אחד ואחד לקחת את האסיף שיש לו כולל כפרת יום הכיפורים, ולהודות עליו. הצד החומרי של העולם הזה הוא הבל הבלים, העולם הזה הוא דירת עראי, אבל על כל מה שקיבלנו אנו מודים, וממילא ישנה שמחה גדולה - אנחנו שמחים בידיענו מי משגיח עלינו, מי משפיע עלינו ומי אוהב אותנו כל כך.

נזכר ההודות, נזכר שכשם שאדם מברך לקדוש ברוך הוא, כך הקדוש ברוך הוא מברך אותו! הקב"ה יזכה את כולנו לברך, לשבח ולהודות לו תמיד, וכל המרבה להודות את ה' תמיד הרי זה משובח.

(קטעים מתוך מאמר מתוך הספר דורש טוב - סוכות)

אמרתי לרופא שאני מעוניין בניתוח אך לא כעת, וביקשתי ממנו שירשום אצלו ביומן הרפואי, שברגע שהמשיח מגיע, אני הראשון להיכנס ולעבור את הניתוח...

על התמדתו ואהבתו העצומה לתורה של

הגאון רבי אברהם מרדכי איזבי זצ"ל ראש ישיבת 'בית ישראל'

הרב אברהם פוקס

כשאנו מתקרבים לסיימה של תורה וקריאת פרשת וזאת הברכה, חשבתי לכתוב את הסיפור המדהים על הצימאון הנורא לתורה של ראש ישיבת 'בית ישראל' של חסידות גור שבאשדוד, הגאון רבי אברהם מרדכי איזבי זצ"ל.

את הסיפור על הרב איזבי שרבים כבר שמעו בגירסאות שונות, החלטנו להביא את הסיפור האמיתי כפי ששמענו מבנו הרה"ג רבי צבי יעקב שליט"א ראש רשת הכוללים 'אהבת תורה' ראש הישיבה הגאון רבי אברהם מרדכי איזבי זצ"ל, כבר אינני איתנו כשלוש שנים אך הסיפור עדיין מכה גלים.

'ראש הישיבה נולד באמריקה, אליה היגר אביו הרה"ח ר' צבי יעקב זצ"ל כילד עם משפחתו לאמריקה מהעיר לודו' שבפולין שם היו חלק מהקהילה הגדולה של חסידות גור עוד בטרם מלחמת העולם הראשונה. כשהגיע לימי בחירתו למד בישיבת טעלו שבקליוולנד והיה תלמיד מובהק של ראש הישיבה הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל. לאחר נישואיו עלה לארץ ישראל ומילא כרסו בש"ס ופוסקים, ו'נחטף' ע"י גדולי ישראל להרביץ תורה ולהעמיד תלמידים הרבה, ואכן עשה זאת ללא גבולות כשהוא מהווה ספר מוסר חי של שקיעות והתמדה בתורה. ילדיו מספרים שכמעט תדיר הוא היה יושב ולומד ליד השולחן בבית עד לשעות המאוחרות של הלילה ופשוט נרדם על הכסא כשרגע לפני שהוא נרדם מושך לעצמו כסא נוסף לשכיבה, וכך היה ישן עד שעות הבוקר המוקדמות.

יום יום במשך כשלושים וחמש שנה היה נוסע באוטובוס לישיבה באשדוד, כאשר גם נהג האוטובוס רחש לו כבוד רב

גם בחתונות של תלמידיו, היו רואים אותו הוגה בתורה וכותב חידושים, הוא היה יושב ב'מזרח' עם גמרא ומחברת החידושי תורה, וטעמו עמו: הרי הגמרא אומרת בברכות (ו): 'שהמשמח חתן זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות', אז כאן בחתונה זה המקום לזכות בברכה זו ולחדש חידושי תורה. לפעמים גם היה ניגש לחתן ואומר לו את החידושים שחדש בחתונתו תוך שהוא מוסיף לו שזוהי המתנה הטובה ביותר שהוא יכול לקבל...

הוא היה עושה מבחני מפעל הש"ס 30 דף לחודש ושנים ארוכות שהיה עושה גם תוכנית 30 וגם 20 דף, הוא היה מסתגר בחדר לילה קודם המבחן ומשנן לעצמו היטב את הדפי גמרא

יחד עם זאת בהיותו למעלה מגיל 60 החליט שצריך לעשות גם מבחנים שמיועדים לבחורים צעירים עד גיל 25 מקסימום ובהכנסו למבחן סברו האחראים כי בטח רוצה הגאון שליט"א להתרשם מעושי המבחן והתחילו להסביר לו ולפתע אמר להם בסה"כ באתי לעשות מבחן והיה זה פלא וחידוש מאוד לא שגרת וניסו להסביר לו שהמבחנים נועדו לבחורים צעירים ולא לראש ישיבה מכובד, אך הגאון זצ"ל ענה להם בפשטות וכי רק בחורים צעירים צריכים לחזור על ש"ס גם אנו בגיל מבוגר חייבים לידע את הש"ס ולחזור עליו תמיד ואכן נתיישב בין כל בחורי הישיבות ועשה

שיעורים תמידים כסדרם היה מוסר בישיבת 'קמניץ' וכן בישיבת 'אור שמח' ובישיבת גור 'בית ישראל', שנפתחה כגרעין בירושלים ולאחר מכן עברה לאשדוד שם נקרא לכהן רשמית כראש הישיבה ע"י האדמו"ר מגור ה'לב שמחה', שחיבבו ביותר והכיר עוד את משפחתו מפולין. וכך יום יום במשך כשלושים וחמש שנה היה נוסע באוטובוס לישיבה באשדוד, כאשר גם נהג האוטובוס רחש לו כבוד רב, והיה דואג לו למקום ישיבה מסודר, כדי שיוכל להמשיך ולהגות בתורה עם ספריו הרבים שהיו הולכים איתו לכל מקום.

הצימאון לתורה של הרב איזבי זצ"ל

להכנות שמחות ביותר בידיעה שהסבא היקר יהיה נוכח בה במלוא מובן המילה, שלא כמו בחתונות קודמות שהיו במשפחה. ביום החתונה ההתרגשות במשפחת הגיע לשיא כאשר בשעות האחר הצהריים הסבא היקר קיבל את התרופה ולאחר זמן לא רב כבר החזיק בידו את מסכת סנהדרין.

'יש חתונה היום, כולם מחכים לסבא', והוא שומע ומצביע על הגמרא

'סבא' ניגשו אליו בני המשפחה בשמחה ואמרו 'יש חתונה היום, כולם מחכים לסבא', והוא שומע ומצביע על הגמרא, וממלמל: גמרא, גמרא, ומיד חוזר ללימודו. וכך במשך השעות הקרובות יענה לכל אחד ואחד שידבר איתו על החתונה, גם לאחר שיצאו מהבית, ונשאר איתו מישהו ולחש באוזניו 'עכשיו החופה' הצביע על הגמרא, הוא פשט ישב ולמד בצמאון אין קץ. בשעות המאוחרות של הלילה כששבו בני המשפחה מהחתונה, הם נדהמו לראות אותו יושב באותו מקום שהיה לפני כעשר שעות עם אותה גמרא סנהדרין לפניו, רק הדף השתנה - מדף ב' המסכת לדף כ"ב...

אבא כאב את מחלתו, בספר תהילים שלו, על הפסוק לְקוֹת תּוֹצְאוֹת (סח כא) הביא בכתב ידו את דברי הגמרא במסכת ברכות (ת). 'תשע מאות ושלושה מיני מיתה נבראו בעולם, שנאמר: למות תוצאות - תוצאות בגימטריא הכי הוו. קשה שבכלן - אסכרא'. והוסיף וכתב: והחולי שלי קשה מאסכרא. הניתוק בעל כרחו מהתורה זה היה הדבר שציער אותו מכל.

המבחן שווה בשווה עם הבחורים - לימים כשיתחילו בארגון 'דרשו' במבחנים, עשה גם את מבחני 'דרשו'.

בנו הרה"ג צבי יעקב שליט"א מספר כי אחד מהחברות שלו עשרות שנים קודם לכן סיפר את הסיפור המדהים הבא: כבר מילדותו סבל ראש הישיבה מפזילה קלה בעיניו, הרופאים אמרו שרק בגיל יותר מבוגר ניתן לטפל בזה, ואכן כשהגיע לגיל המתאים לטיפול הוא פנה לרופא שאישר באוזניו שניתן לפתור זאת, וזה כרוך בניתוח לא מסובך שלאחריו יאלץ להימנע מקריאה שלושה ימים. סח ראש בישיבה באוזני החברות, חשבתי לעצמי מהי מטרת הניתוח שבעבורה אתבטל מלימוד תורה למשך כמה ימים, לראות - אני רואה ברוך השם, ללמוד - אני גם יכול, ענין יופי חיצוני - לא שייך. נשאר דבר חשוב אחד. הלא אני כהן, ואולי זה מום שיפסול אותי מלשרת בבית המקדש, ועל כן אמרתי לרופא שאני מעוניין בניתוח אך לא כעת, וביקשתי ממנו שירשום אצלו ביומן הרפואי, שברגע שהמשיח מגיע, אני הראשון להיכנס ולעבור את הניתוח...

וכאן מגיע בנו לסיפור המפורסם:

אבא נהיה ערני לסביבה ומיד שאל היכן אני נמצא וכדו', וכשקיבל את התשובות מיד 'נכנס לענינים'

בשנותיו האחרונות חלה אבא במחלת האלצהיימר, ורוב הזמן, לצערם הגדול של כל המשפחה ותלמידיו הרבים היה מנותק מהסביבה, מבחינה גופנית הוא תיפקד לגמרי, אך ללא קשר עם העולם החיצון. יום אחד הוא נזקק לטיפול רפואי בבית החולים, טיפול שהצריך אשפוז לכמה ימים. באחד הערבים, הרופאים הבחינו שאיננו רגוע והחליטו לתת לו כדור שינה והרגעה כדי שיוכל לישון היטב, אותו כדור מספר בנו, הוא כדור פשוט ביותר הנמכר בבית המרקחת בכמה שקלים, ולא כפי שפורסם שהיה זה כדור נסיוני בעלות של אלפי שקלים. בכל אופן להפתעת הרופאים הכדור פעל בצורה אחרת לגמרי, אבא נהיה ערני לסביבה ומיד שאל היכן אני נמצא וכדו', וכשקיבל את התשובות מיד 'נכנס לענינים', והחל לשאול 'מה עם תפילין?' 'היכן עומדים כעת בפרשיות התורה? אני צריך להספיק שנים מקרא ואחד תרגום', הוא גם רצה לנצל את ההזדמנות ולעשות ברכת כהנים. לאחר מכן הוא ביקש גמרא, וספר תהילים ועד מהרה שקע בספריו. הרופאים והמשפחה הבינו לאחר ימים מספר, שכדור כזה יכול להביא תועלת לכמה שעות כשהוא ניתן פעם בכמה ימים.

ההכנות לחתונה שהיתה אמורה להיות בקרוב לאחד מנכדיו, הפכו

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

Dirshu
העמוד היומי

מאי

יום שני
תשס"ו
היום הרביעי

חג הסוכות, שמחת תורה, ומי
העולם היהודי מתחיל בלימוד המגילת

מאימו

הצטרפו
כבר
עכשיו
בכל עמדות
'נדדים פלוס'

ומיד
לאחר החג,
גם במשרד
דרשו'
02-5609000

מזת
ב' בחשון
פ"ד
סיסטורי

ד אחריהם היום ההיסטורי
חזור הראשון של העמוד הימני

...זי

ה'רי הרב רואה שהנני איש חסון ובעל אגרוף, הנני מוכן לשהות בלילי חג הסוכות אצל הרב, ואשגיח על הסוכה, בטוחני שאוכל להשתלט על הגויים שירצו להזיק או להפריע לרב לקיים מצות סוכה'. וכששמע זאת הגה"ק רבי הלל מקולמיה, פשטה על פניו חיוך של אושר

הסיפור המיוחד שסיפר מו"ז הגאון החסיד הירושלמי רבי נטע פריינד זצ"ל, את שסיפר לו הרב מצעהלים זצ"ל

מאת: הרב טוביה פריינד

עובדא מאלפת סיפר מו"ז הגאון החסיד הירושלמי רבי נטע פריינד זצ"ל, את שסיפר לו הגאון הצדיק רבי לוי יצחק גרונוואלד זצ"ל, הרב מצעהלים, בנו של הגאון הצדיק רבי משה גרונוואלד זצ"ל בעל ה'ערוגות הבושים', וכך הוה:

יום אחד הלך הצעהלימער-רב לבקר את אחד מקרוביו הישישים שבערוב ימיו שכן בבית אבות - 'מושב זקנים', בחדר הסמוך, שהה איש זקן, ישיש מופלג שכבר עבר מזמן את גיל הזיקנה והשיבה, לדבריו, הוא כבר בן מאה ושש עשרה שנה. וכשנכנס הרב מצעהלים לחדר קרוב משפחתו, עבר דרך חדרו של אותו זקן, הלה שראה דמות נהדרה של 'רב' מולו, התיישב על מטתו לכבודו. הזקן החל לספר לרב, כי הינו כבר בן 116 שנים, ובנו נמצא בחדר הסמוך, גם הוא יהודי ישיש שכבר מתקרב לגיל תשעים.

הרב מצעהלים, לא האמין למראה עיניו ולמשמע אוזניו,

הרב מצעהלים, לא האמין למראה עיניו ולמשמע אוזניו, יושב לו יהודי זקן וישיש, בריא ושלם בן 116, ומספר כי יש לו בן, שהוא בן תשעים שנה ויכולים שניהם לקיים תורה ומצוות... ביקש מהזקן שיניח לו לכמה דקות, וברצונו לפנות לחזות בבנו הזקן בן התשעים ולראות את מצבו. הזקן סימן לו את החדר בו שכב בנו, והרב מצעהלים נכנס לפגשו. ואכן בהיכנסו ראה יהודי מבוגר ישיש, 'צעיר' בכמה שנים מאביו, אך הוא מתפתל בייסורים נוראיים, תוך שזועק, כי לפחות עוד ארבע שנים יש לו לסבול ייסורים אלו...

הפליאה גברה אצל הרב מצעהלים, מנין ידע הבן הישיש, בן התשעים, כי יש לו עוד ארבע שנים לסבול? כך סיבב מהורהר ב'מושב הזקנים' - בין חדרי האב והבן. כעבור כמה דקות, נכנס שוב לחדרו של האב הישיש בן ה-116 ביקש ואמר לו: ספר לי את סיפורך. תחילה התחמק הזקן הישיש בן מאה ושש עשרה, אביו של הזקן בן התשעים, אך לאחר שהרב הפציר והורה לו, החל הזקן לספר:

"בימי עלומי התגוררתי בעיר קאלימייא שבהונגריה, והיות כי הבנתי בתורה היתה חלשה, וכבר הגעתי לגיל מבוגר, יצאתי לעזור לפרנסת

אבי, ונכנסתי לעבוד בבית הדואר כ'דוור', הסובב בין הבתים ומחלק מכתבים וחבילות שהגיעו לבית הדואר מערים שונות וממדינות אחרות. בהיותי איש חסון, גבוה קומה, היכול לסחוב משאות, הציעו לי בבית הדואר להיות השליח שיחלק את החבילות שהגיעו לבית הדואר לבתים, תוך שמוסיפים לי שכר על סחיבת החבילות. וכל סובבתי עם סוס ועגלה ופיזרתי את כל חבילות הדואר שהגיעו. "באותם שנים כיהן בעיר זו כרבה של העיר, הגאון הצדיק הקדוש רבי הלל מקולמיה זצוק"ל, מגדולי צדיקי דורו, מחשובי תלמידיו של רבינו בעל ה'חתם סופר' זי"ע. ובאחד הימים הגיע לבית הדואר חבילה גדולה של ספרים הממוענת לבית הרב. זה היה בערב חג הסוכות. חששתי אולי הרב יצטרך את הספרים לחג, לכן יצאתי עם החבילה לביתו של הרב ממש בערב חג הסוכות. סחבתי את החבילה על גבי, ובהגיעי אל בית הרב, דפקתי על פתחו, הרב פתח לי את הדלת, ואראה לי באצבעו את המקום שאניח שם את החבילה".

ממשיך הישיש בן ה-116 ומספר:

ממשיך הישיש בן ה-116 ומספר: "משפנתי לצאת ולהיפרד מהרב בברכת חג שמח, ראיתי על פניו דאגה ועצב, הדבר היה מוזר בעיני, נמצאים אנו ערב חג הסוכות - זמן שמחתנו, ראיתי בחצר את

חוזקי ואת כוחותי, היות שכבר הזדקנתי מאז... אבל מול כל נערי הקבוצה עמדתי בגבורה, והנסתי את כולם בפחד ורעדה. וכך שהיתי בכל לילות חג הסוכות בסוכת הרב, ושמרתי עליו ועל הסוכה מכל משמר..."

סיים הזקן הישיש את סיפורו: "לאחר חג הסוכות, נכנסתי להיפרד מהרב, לא אוכל לתאר את השמחה הגדולה שהיתה לו על שזכה לקיים מצות סוכה ללא הפרעות מתוך שמחה וטוב לבב, והאציל עלי מברכתו שאזכה לאריכות ימים ושנים עד מאה ועשרים! והוסיף ברכה על ברכתו: שבני לא ימותו בחיי! והבן הזה שהרב ביקר אצלו כעת, הוא בן יחיד, והינו כבר בן תשעים שנה, אך סובל ייסורים מרים. יש לי עוד 4 שנים לחיות, ואיני יכול לראות בצער. לכן הנני חוזר שוב על בקשתי שהרב יתפלל עלי ש... - - -"

הרב מצהעלים נתרגש מאד מהסיפור, והניאו מבקשתו המזוהר, פנה ואמר לו שבמקום להתפלל על הסתלקותו, יתפלל לרפואתו, וכך יזכה לחיות בטוב ובנעמים עד מאה ועשרים ללא שיראה בצרת בנו.

בצאתו הרב מצהעלים מ'מושב זקנים', לא יכל להירגע מהסיפור. למחרת ביקש מאחד הבעלים של ה'בית אבות' - ה'מושב זקנים', שהיה יהודי ירא ושלם, שיודיעהו ויעדכנהו פעם בפעם על ממצבו של אותו זקן, במיוחד עם חלה או ח"ו יגיע קיצו.

סיים הרב מצהעלים את סיפורו המפליא ואמר לרבי נטע פריינד: "קיבלתי משך הזמן דרישת שלום מאותו זקן, ואף בקרתיו פעמים נוספות ב'מושב זקנים', ובדיוק כעבור 4 שנים מאותו מעמד, ביום שמלאו לו 120 שנה, קיבלתי טלפון שנסתלק הזקן הלז לבית עולמו. וכעבור שעה אחת, קיבלתי ידיעה נוספת שנפטר בנו הישיש בן התשעים וארבע. סיפור מופלא זה מראה על גודל צדקותו ושגב מעלתו של הגה"ק רבי הלל מקאלמיה להכרת טובתו ליהודי שעזר לו לקיים מצות סוכה בשמחה וטוב לבב". זכותו יגן עליו.

סוכת הרב מוכנה, שולחן ערוך ומפה לבנה צחורה. ארבעת המינים היו מונחים על הארון, ודווקא בזמן כזה הרב מודאג ועצוב. פניתי שאלתי את הרב: מדוע פני הרב מודאגים? האם קרה איזה מקרה, או אסון? סיפר לי הרב ושח את דאגת לבו וכך אמר לי: 'שחושש השנה לישון בסוכה, עקב השתוללות והתפרעויות הגויים השקצים סביב ביתו, שלאחרונה מתכנסים בלילות, משתוללים ומשתכרים, גורמים להזיקות נוראיים לסביבה, והיות שמקום מגורי הינו במרכזה של עיר, סוכתי בנויה וממוקמת בחצר הבית לעיני כל, איני יודע מה לעשות, האיך אוכל ואשן בסוכה?!'

מיד עלה ונצנץ רעיון במוחי...

סיפר הישיש ב'מושב זקנים': "מיד עלה ונצנץ רעיון במוחי, ואמרתי לרב - הגה"ק רבי הלל מקאלמיה: 'הרי הרב רואה אותי, שהנני איש חסון רחב כתפיים, וגם... בעל אגרוף, ללא ספק מומני יפחדו הנערים הגויים המשתוללים והמשתכרים, הנני מוכן ומזומן לשהות בלילי חג הסוכות אצל הרב, ואשגיח על הסוכה לילות החג, בטוחני שאוכל להשתלט על הגויים שירצו להזיק או להפריע לרב לקיים מצות סוכה'. וכשמע הגה"ק רבי הלל מקולמיה את הדברים, פשטה על פניו חיוך של אושר, ותוך דקה זהרו פניו מאפילה לאורה ומעצב לשמחה..."

"ואכן בהתקדש ליל חג, מיד לאחר תפילת ערבית, התייצבתי בסוכת הרב, זכיתי לסעוד עמו את סעודת החג, וכשפנה לנוח, סידרתי את מטתי ממש על יד דלת הסוכה, ולידי הנחתי מקל חובטים, שבאם אשמע קולי התקרבות הפוחזים, אוכל מיד לעשות בהם שפטים, בטרם יספיקו להזיק לסוכה ולרב ח"ו. וכך הווה, בשעות המאוחרות של הלילה, התעוררתי לקול צווחות איומות, מיד התרוממתי וקמתי כארי לעומתם, נטלתי את מקלי ויצאתי לקראתם - - -"

תיאר הישיש, ואמר לרב מצהעלים: "כיום, הרב לא יוכל לשער את

מצטרפים עכשיו בכל עמדות נדרים פלום

אבי מורי זצ"ל סיפר, כי בכל שנה בליל החג הראשון של סוכות התקשה הסבא שלנו מורנו רבי יעקב רוזנהיים זצ"ל להירדם. הוא התעורר שוב ושוב ובדק האם כבר הגיע זמן נטילת לולב, ועם זריחת החמה קפץ ממקומו באושר ומיד נטל את ארבעת המינים לברכה. כשיכור ולא מיין היה 'מתנפל' על המצווה

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על אהבת המצוות של גדולי ישראל

ממנו ללכת למקוה כדרכו בטוענם כי המים צוננים עקב תקלה בדוד המים החמים, והדבר מהווה סכנה קשה לבריאותו. מזג האויר הקריר בצירוף מי המקווה הקפואים, חששו בני הבית, עלול לסכן את ה'חפץ חיים' שכבר היה בגיל מופלג.

ה'חפץ חיים' לא שמח כלל עם ה'פטור' שהעניקו לו. הוא שלח את אחיינו - הסבא מספר הסיפור - לבדוק את מצב המים אם הם אכן פושרים וצוננים, והשליח חזר וסיפר כי צודקים בני הבית בדבריהם, ואכן המים קרים.

אך כעבור דקות ספורות, קם ה'חפץ חיים' ממקומו והודיע כי הוא מעוניין ללכת בעצמו לבדוק את טמפרטורת המים... "איני מוכן לוותר כה בקלות על הטהרות במקווה לכבוד שבת", אמר, התעטף היטב במעילו ובפרוותו ויצא אל הכפור שבחוץ. הוא חזר מקץ שעה קלה, צער נסוך על פניו: "אכן, אי אפשר לטבול... אך כעת, לפחות אוכל לומר שעשיתי כל השתדלות למען המצווה - אך לא עלתה בידי לקיימה..."

אהבת המצוות שפיעמה אצל גדולי הדורות היתה תוצאה ישירה של הערכתם לחיים הרוחניים, לדברים הנצחיים, העריכים.

אצל רבים מגדולי הדורות ראינו עבודה מיוחדת להאיר פנים לכל אחד ואחד, ולהיות כמגדל אור של שמחה ונעימות, וזה השפיע לאיך ערוך על המסתופפים בצילם. מבחינה מסויימת, זהו ה'זיכו

הגאון רבי הירש זקס זצ"ל, נכד רבן של ישראל ה'חפץ חיים' זצ"ל, זכה להתגורר עימו לעת זקנתו כמה חודשים. כידוע, נהג ה'חפץ חיים' להתבודד מדי פעם ולעשות חשבון נפש נוקב עם עצמו. באותו הזמן היה מוונה את כל זכויותיו ו'חובותיו', לפי החמרתו עם עצמו, וישנן כמה וכמה עדויות על מעמד נורא זה ועל הרושם הכביר שהיה מותיר על מי שראהו.

רבי הירש סיפר בנוסח זה, כי פעם אחת שמע את סבו מסכם את חשבון הנפש לעצמו ואומר: "ישראל מאיר! ישראל מאיר! אכלת מצה, נטלת לולב, כתבת משנה ברורה... אבל לא היה לך מספיק שמחה של מצוה!"... וכך הוא תבע את עצמו על זה בצורה נוקבת. זו היתה התביעה שהכריעה את הכף ל'חובה'...

ובמי מדובר! ברבינו ה'חפץ חיים', ששמחת המצוות שלו היתה בלי גבול ותכלית. ברחוב עזרא בירושלים התגורר יהודי חשוב ויקר, שעוד שימש בילנא כבן בית ועוזרו של מדברנא דאומתיה מרן הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל. שמו היה הרב הגאון רבי מאיר ליברמן זצ"ל, הוא סיפר כי היה נוכח כאשר ה'חפץ חיים' חזר פעם מבית המרחץ שם טבל לכבוד שבת. מחמת חולשתו לא הלך רגלית, אלא נסע בסוס ועגלה.

"הייתם צריכים לראות כיצד פותח ה'חפץ חיים' את הארנק כדי לתת לעגלון את שכרו", תיאר רבי מאיר את שהתרחש. "הרי זו מצווה מדאורייתא של ביומו תיתן שכרו. ראיתי למול עיניי שמחה של עני מרוד שאין לו פרוטה לפרטה ומתבשר פתאום שזכה בפרס הגדול ונעשה מיליונר... לא שייך לתאר את שמחתו של החפץ חיים כשקיים את המצווה ה'פעוטה' הזו, אשרי עין ראתה!"...

אלו מושגים! ואם לא זכינו להכיר את ה'חפץ חיים', לפחות זוכים אנו לשמוע את העדויות הללו ולקבל מעט מושגים על "הבו גודל לאלוקינו"...

מעשה מבחיל שמעתי מפי הרה"ג רבי משה וכתפויגל שליט"א מארצות-הברית, שהינו צאצא לאחד מקרובי ה'חפץ חיים'. רבי משה שמע את הסיפור מסבו, מעשה נפלא אודות הזריזות והשמחה של ה'חפץ חיים' בקיום המצוות, וכן עד כמה היה נזהר מעצלות חלילה בעשייתן.

היה זה בערב שבת חורפית וקרה, ובני ביתו של ה'חפץ חיים' מנעו

הרבים' הגדול ביותר!

רב חשוב אחר עם פמליה כבודה. לאחר כעשרים דקות, הרב ויזל הרגיש שכבר ישב מספיק, קם, איחל לרב וואזנר 'גוט מועד' ויצא. אך כאשר הרחיק מעט, שמע לפתע את קולו של הרב: "רבי ישראל! רבי ישראל!..." הוא הסתובב אחרוני, וראה את הרב רץ אחריו. הרב תפס את שני ידיו בחמימות רבה והתעניין: "מה שלום כבודו? איך הוא לומד? מה לומדים? מה שלום בני הבית והילדים?"... נראה בחוש שהרב מנסה לפייסו, שמא נפגע מכך שלא היה מספיק פנוי אליו...

סיפר לי דבר מעניין בו נכח בעת ששהה פעם בביתו של מורנו הגאון רבי יצחק שיינר זצוק"ל

ידידנו הנגיד הנכבד רבי יוסף יצחק [איטש'ע] רוזנבוים שליט"א מלייקווד, סיפר לי דבר מעניין בו נכח בעת ששהה פעם בביתו של מורנו הגאון רבי יצחק שיינר זצוק"ל, ראש ישיבת קמניץ.

היה זה ביום טוב של חג הסוכות. ראש הישיבה ישב בסוכתו, בעיצומה של הסעודה, כשלתעוד נכנס אברך עובר אורח שעבר במקום, ואמר לראש הישיבה בהתרגשות כי גילה בעיה הטעונה תיקון בדחיפות: המים מן הברז על יד הסוכה בו נוטלים ידים, יורדים ומחלחלים אל הגינה, ויש כאן שאלה חמורה של השקיה האסורה בשבת ויום טוב. האיר ראש הישיבה פנים לאותו אברך, והודה לו בחמימות גדולה על שהצילו ממכשול של חילול שבת. לאחר שיצא מיהרו בני הבית לבדוק את הענין, וגילו כי לא מיניה ולא מקצתיה - המים יורדים וזורמים אל משטח בטון, והגינה בכלל בקצה השני, לא דובים ולא מים...

כשחזרו אל הסוכה וסיפרו על כך לראש הישיבה, נחלו הפתעה נוספת - ראש הישיבה כלל לא התרגש מהגילוי... לתמוה, הוא הסביר שידע היטב להיכן זורמים המים; אך רצה לתת לו הרגשה טובה כי הצליח להביא תועלת...

אבי מורי זצ"ל סיפר, כי בכל שנה בליל החג הראשון של סוכות התקשה הסבא שלנו מורנו רבי יעקב רוזנבוים זצ"ל להרדם. הוא התעורר שוב ושוב ובדק האם כבר הגיע זמן נטילת לולב, ועם זריחת החמה קפץ ממקומו באושר ומיד נטל את ארבעת המינים לברכה. כשיכור ולא מיין היה 'מתנפל' על המצווה.

הסיפור הזכיר לי מעשה שסיפר בנו הגאון רבי בן ציון וואזנר שליט"א לאחר פטירת אביו מרן רבינו הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל. כי הסבא של אביו הרב וואזנר זצ"ל, היה ממשפחה פשוטה ולא מיוחסת וחשובה, אבל חיבב את המצוות ברמה שאין לתאר. הוא היה יהודי אמיד, ובכל שנה הוציא דמים מרובים על קניית אתרוג מהודר.

לאחר מאה ועשרים, הופתעו בניו למצוא בצוואתו את הדברים הבאים: "דעו לכם בני, שמעודי לא השלכתי את האתרוג לאחר חג הסוכות. לגודל חביבות המצווה לא יכולתי להיפרד מהם, ושמרתי את כל האתרוגים בבית מיוחדת, לתוכה הכנסתי את האתרוג כל שנה מקץ חג הסוכות. מבקש אני מכם שיכניסו תיבה זו עימי..."

(מתוך אוצרותיהם אמלא')

כשהייתי פעם בלייקווד נכנסתי להתברך מפי אם המלכות, הרבנית הצדקנית מרת רישל קוטלר ע"ה, אשת ראש הישיבה הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל. באותו ביקור סיפרה לי הרבנית כי עדיין חרט בזכרונה משנות ילדותה דמותו של הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שהיה מגיע להתארח בבית אביה הרב הצדיק רבי אריה מלכיאל פרידמן זצ"ל בקובנה, כאשר שהה בעיר לצורך גיוס כספים לטובת ישיבתו בברנוביץ. שנה אחת הוא אף שהה בביתם בכל ימי חג הסוכות, עד לאחר שמחת תורה.

הרבנית תיארה בפני איך היתה ההרגשה סביבו: "אמנם פניו של רבי אלחנן היו תמיד רציניות מאוד, ומין הילה של כובד ראש חפף עליו, אולם בכל דרכיו היתה נעימות מיוחדת. הרגשנו כי הוא מחפש כל העת כיצד להנעים את השהות סביבו. פעם קרא לבני הבית ואמר לנו: 'אני אספר לכם את הסיפור על הדיבוק שהיה אצל ה'חפץ חיים', אבל בתנאי שתאמינו לסיפור'..."

עוד סיפרה הרבנית קוטלר, כי בסיום תקופת שהותו בביתם החליטו כל בני המשפחה לעשות עוד השתדלות מצידם למען ישיבתו של רבי אלחנן, ואכן גם הגברים וגם הנשים עשו כל אחד ואחת השתדלות נוספת לפנות למכיריהם ולהתרימים למען הישיבה. כאשר הגיעה השעה שרבי אלחנן היה צריך לצאת לרכבת לחזור לביתו, התמהמה הרכב של הנשים לשוב הביתה, ורבי אלחנן סירב לצאת לדרך עד שבעלת הבית תגיע. הוא אמר: "ביתה הוא בית ועד לחכמים, וצריך להכיר טובה לבעלת הבית. אי אפשר שנעזוב לדרךנו עד שנאמר לה תודה..."

"רבי אלחנן היה איתנו בסך הכל תקופה די קצרה", סיימה הרבנית, "אולם ההשפעה שלו נתנה את אותותיה בנו לאורך ימים ושנים, ועד היום דמותו הטהורה ונעימות הליכותיו מלוות אות'..."

תמיד שזכינו להיכנס בימי חג ומועד להקביל את פני רבינו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', שמת לב כי הוא משתדל להתייחס לכל אחד ממשחרי פניו באופן אישי. אצל זה מתעניין על מקום עבודתו, אצל השני על סבו, אצל השלישי על הגמ"ח שהוא מפעיל ועוד כהנה וכהנה.

אחרי תקופה נודע לי ממורי הוראות בבית דינו שאצלו זוהי שיטה. הוא קיבל על עצמו נוהג קבוע לשאול כל אחד מהנכנסים שאלה אישית, כדי שירגיש שקיבל יחס חם ואישי, ויחוש בנוח בביתו.

ובאחד הביקורים כשישבתי סמוך אליו, יחד עם עוד אברך בן גילי, ושתינו גדלנו יחד בשכונת 'זכרון מאיר' בילדותנו, פנה אלינו הרב וואזנר בחום ואמר: "הזוכרים אתם לפני כחמישים שנה איך ביחד בנינו את עצמנו?!..." [ו'י ז'ך צוואמען אונז זאך געבויט"...]. היה זה משפט ספוג במידות טובות וענוה גם יחד. הלוא כשהוא בנה רוחנית את 'זכרון מאיר' יחד עם חבר תלמידי חכמים מבני השכונה, אנו היינו נערים צעירים... אולם הוא אמר זאת כדי שינעם לנו.

ושמעתי מהגאון רבי ישראל ויזל שליט"א, רב קהילת 'חניכי הישיבות' באחוזת ברכפלד, שזכה לשמש לפניו בהוראה, כי באחת השנים, כאשר בא להקביל את פני רבו ברגל, הגיע אז באקראי גם

הרב שטיינמן עיין בהדסים ואמר לי: "שני ההדסים האלו ממש מצויינים, אבל השלישי יכול להיות יותר טוב... כדאי שתקנה אחר!!!". אמרתי למרן: "אבל כבר השקעתי יום שלם בחיפושים אחר ההדסים האלו!!!". ענה לי מרן: אז תשקיע עוד יום אחד ויהיו לך שלושה הדסים בתכלית ההידור!!!"

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי על השאלה שרבים שואלים איך אפשר לשמוח

ושמחת בחגך

המצווה המרכזית של חג הסוכות היא כמובן מצוות השמחה. התורה הקדושה מצווה אותנו "והיית אך שמח", כלומר, רק שמח. הא ותו לא. שלא יהיה עוד שום דבר מעורב עם השמחה, השמחה צריכה להיות שלימה, וידוע מה שאומרים בשם הגר"א שזאת אחת המצוות הקשות ביותר בעבודת ה', לשמוח במשך שבעה ימים תמימים, ואפילו שמונה ימים, יחד עם שמיני עצרת - בשמחה מלאה ושלימה, בלי להפסיק לשמוח אפילו לרגע קט במשך החג כולו.

רבים שואלים את עצמם גם את כל מי שמוכן לשמוע אותם: איך עושים את זה? איך אפשר לשמוח? אדם יכול להכריח את עצמו לעמוד, לשבת, לקפוץ, לרקוד, ללמוד, אפילו לבכות... אבל לשמוח? מי שלא שמח לא שמח, האם יכול אדם להכריח את עצמו לשמוח, בזמן שהוא בכלל עצוב?

ובכן, מעצם העובדה שהתורה מצווה אותנו לשמוח, משמע שהדבר אפשרי! ואיך באמת?

ובכן, יש מתכונים רבים לשמחה. יש כאלו שמשמח אותם מאוד לאכול עוגות גבינה ולשתות יין טוב. יש כאלו שמואד מאוד שמחים מלשתות לשוכרה ולרקוד בבית המרוז עם שיכורים נוספים. כל אחד מה שמשמח אותנו, אבל רוב הדברים האלו שמביאים כביכול את השמחה לאדם, סופם שהם מביאים אותנו לידי עצבות. אותו שיכור בבית המרוז לא כל כך מחייך למחרת בבוקר, כשהוא מתעורר בתוך שלולית של קיא, ואינו יודע לומר בוודאות אם היין שהוא הקיא או שאולי אחד מתבריו הקיא אותו.

מי שמרבה באכילה של עוגות גבינה, יגלה מהר מאוד שהחגורה שלו כבר קצרה מלהקיף את כל גופו, ובשדיקות הגלוקוז שלו מספקות תוצאות גבוהות במיוחד, עם נטייה גבוהה לחלות בסוכרת, ולשלם מחיר כבד מאוד על ה'שמחה' הזאת שהוא שמח עם עוגות הגבינה ובקבוקי השמפניה.

אז מה באמת משמח את האדם?

אני רוצה לספר לכם סיפור.

הזמנתי פעם לתפילת שחרית של שבת בבית כנסת שבו נערכה עליה לתורה של נער בר מצווה, קרוב משפחה. בשבת בבוקר יצאתי מהבית יותר מוקדם מהרגיל, עשיתי כברת דרך והגעתי לבית הכנסת שהוא שבו מתפלל קרוב משפחתי 'שמברמץ' את בנו - בית

כנסת ליטאי קלאסי, שגרתי לחלוטין, כמו אלו שבהם הורגלתי להתפלל מנעורי.

הנער עלה לתורה וקרא את הקריאה שלו באופן מיוחד במינו, וכשהגיעה תפילת המוסף כיבדו את אחד מבני המשפחה לגשת לפני העמוד.

הלה ניגש, ובחזרת השץ פצח בקול ערב והתפלל בנעימה מיוחדת. כשהגיע לקדושה הוא החליט לתבל מעט את הנוסח, ובאמירת 'הוא אלוקינו', התחיל את הניגון החב"די הידוע, וכולם הצטרפו בשמחה רבה, שכחנו שאנחנו ליטאים בכלל.

אבל אז, כשסיים את אמירת הקדושה, וניסה לחזור לנוסח הרגיל של התפילה, הוא לא הצליח... הנוסח יצא לו משובש ומגוחך, ניגונים של ראש השנה, יום כיפור, פורים וחנוכה התערבבו להם יחד, ולרגעים נדמה היה שהוא אפילו משלב חלקים מתוך הניגון הנוגה של 'אלי ציון ועריה'.

הקהל לא ידע את נפשו. אלו שישבו מאחור פשוט החלו לצחוק ולא הצליחו לעצור את עצמם, אלו שהיו בשורות הראשונות ניסו לעזור לו ולהזכיר לו את הנוסח, אבל זה לא עבד. האיש פשוט המשיך בתפילה בצורה משונה ומגוחכת, הביזיונות היו גדולים.

אני התכווצתי בתוכי. ריחמתי עליו מאוד, והייתי בטוח שברגע שהוא מסיים את התפילה, החזן הזה פשוט מרים את הטלית אל מעל לראשו, מכסה את הפנים, ובורח מבית הכנסת כל עוד נפשו בו.

חצי, על כל אחד מהמתפללים יש גם אחד שמגייס כסף לצדקה, וב"ה ישראל נתבעים ונותנים.

אבל החזן שלנו רוח אחרת היתה עמו: "אני גיליתי שזה מורכב ממאה אחוז מול מאה אחוז..."

איך זה ייתכן, שאלתי, והוא מיד הסביר:

"כל אחד ואחד מהאנשים שנכנס בשערי של בית הכנסת איצקוביץ, או שכל מבנה אחר בעולם, הוא נזקק. לא כולם נזקקים לכסף, יש אנשים שכסף לא חסר להם ברוך ה', אבל כולם נזקקים לתשומת לב, ליחס, להערכה, להרגשה חשיבות.

"ומי הם בעלי היכולת שיכולים לתת להם את היחס הנצרך כל כך? כולם!!! כל אחד ואחד יכול 'לתרום' לזולתו יחס, הערכה, תשומת לב. זה לא קשה, זה פשוט עניין של רצון טוב ומודעות. והתפקיד של כל אדם הוא להפחית ככל האפשר את התלות שלו במחמאות ובהערכה של אחרים, ומאידך, להגביר ככל האפשר את נתינת המחמאות מצדו לשאר בני האדם שסביבו!"

וזה רבותי, המתכון הבטוח ביותר לשמחה!!!

לפני זמן לא רב התלוויתי ליהודי מבוגר, בן 87, הסובל ממחלת הפרקינסון כבר חמש שנים. הלכתי אתו לרופא מומחה, פרופסור גדול שגובה עבור הביקור הזה לא פחות מ-1,800 שקלים, אבל בני משפחתי של אותו יהודי לא חסו על כספם והסכימו לשלם כל מה שצריך כדי לשפר ולו במעט את איכות החיים של אביהם.

הגענו לרופא, שהיה במצב רוח מאוד מרומם. "במחילה מכם", הוא ביקש ברגע שהתיישבנו מולו, "אני מאוד רוצה לאכול עכשיו גלידה, איכפת לכם לחכות כמה דקות, אני יורד רגע לקפיטריה שבקומת הכניסה וקונה לעצמי משהו, בסדר???"

כמובן שהסכמנו. הוא ירד ושב כעבור דקות אחדות, כשבידו טילון ענק, אותו הוא ליקק בהנאה מרובה. האמת שזה היה נראה לי קצת מוזר, פרופסור נכבד, אדם מוערך מאוד, לא יכול להתאפק? הוא חייב ללקק גלידה אל מול עיניו של חולה שבא לקבל ממנו ייעוץ רפואי?

אבל כשאתה משלם 1,800 שקלים על ביקור של חצי שעה, אתה לא מעז למתוח ביקורת, אפילו לא במחשבה. מהר מהר דחקתי ממחשבותי את 'המהרהר אחר רופאו'.

הפרופסור בדק את הקשיש, עיין במסמכים שהבאנו, תוך כדי זמזום לעצמו ניגון עליו, ולאחר מכן פתח בשיחה עם היהודי המבוגר עקב אחר התגובות שלו התעניין בסדר היום שלו, ולבסוף פסק את פסוקו: "מיסטר רבינוביץ", אמר לחולה הפרקינסון, "תקשיב לי טוב, אתה בלי עין הרע בן 87, כבר חמש שנים יש לך פרקינסון, ובכל זאת סדר היום שלך מלא וגדוש בפעילות. אתה קם לפנות בוקר, לומד, מניח תפילין, מתפלל, אוכל ארוחת בוקר מסודרת, לאחר מכן אתה נה מעט ושוב חוזר לפעילות, יש לך כל שבוע חתונה של נכד או בר מצוה של נין, ואתה לא מפספס אף שמחה..."

"מה אומר ומה אדבר? אתה נראה כמו בנאדם אבל האמת היא שאתה אריה!!! כבר עשרות שנים לא ראיתי מטופל כמון, אני חושב

אבל לתדהמתי הרבה, לאחר סיום התפילה פנה החזן בשמחה רבה לחתן בר המצווה ואמר לו: "אני ניגשתי לפני העמוד כי רציתי לשמח אותך, אבל ברוך ה' זכיתי לשמח את כל המתפללים בבית הכנסת, תראה איך כולם שמחים וצוהלים..."

לא זו בלבד, אלא שכשהתיישבנו לקידושא רבא אחרי התפילה, ואותו חזן התיישב לידי, הופתעתי לגלות שלאיש יש תיאבון בריא. הוא אכל קוגל ודג מלוח בהנאה מרובה, סיפר סיפורים ואמר ווארטים לי ולשאר היושבים סביבנו, כאילו לא חווה רק לפני דקות אחדות את אחד האירועים המשפילים והמבזים ביותר בחייו.

כשהחל האולם להתרוקן מעט, טפחתי קלות על כתפו ואמרתי לו שאני לא מצליח להתאפק, אני חייב לשאול אותך שאלה מאוד רצינית: "תגיד לי, האם אתה עשוי מפלסטיק או אולי מפלסטלינה? או שאתה בשר ודם כמו כל האנשים האחרים כאן?"

הוא הסתכל עלי בתמהון ולא הבין, "מה זאת אומרת, בוודאי שאני בשר ודם!"

"אז איך אתה מסוגל להמשיך הלאה בחיים כאילו לא קרה כלום? הרי כולם צחקו עליך, כל בית הכנסת מקצה לקצה, זה הדבר הכי לא נעים שיכול להיות בעולם, כשחזן ניגש ומתבלבל בנוסח ולא מצליח לחזור לעצמו. נורא ואיום! איך אתה יכול לשמור על כזה שוויון נפש כאילו לא קרה כלום?"

האיש קם על רגליו, והתרחק מעט: "אה לא מתבייש???", הטיח בי, ואני נבהלתי מאוד, אבל אז ראיתי שחיוך קל מבצבץ בזווית פיו והבנתי שהוא לא מתכוון באמת לבייש אותי..."

"אתה הרי למדת אצל מרן הגרא"ל שטיינמן, הייתי דבוק בו במשך 40 שנה. כל כך הרבה זמן בליית במחיצתו ובכל זאת לא הפנמת את הדבר הכי בסיסי שהוא לימד אותנו?"

"הרמ"א אומר בסעיף הראשון של השולחן ערוך: "אל יבש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה'". זה הדבר הראשון שיהודי צריך לעבוד עליו.

"דע לך ש-99 אחוז מהאנשים עסוקים 99 אחוז מהזמן שלהם ב'מה יאמרו הבריות'", הוסיף האיש להטיף לי, ומיד תיקן את עצמו בקריצה: "האמת ש-100 אחוז מהאנשים עוסקים הזה, אבל אני בטוח שאתה חושב על עצמך שאתה לא כזה, לכן אני משאיר את זה על 99 אחוז, ונותן לך ליהנות מהמחשבה שאתה שייך לאחוז הבודד שמחוץ לסטטיסטיקה".

והאמת היא שפה טמון המפתח לשמחה, אדם שזוכה להתעלות מעל המקום הזה, של המחשבה איך אני נראה בעיני אחרים, ומה הם חושבים עלי, יכול לשמוח ויש לו הרבה פחות דאגות.

סיפר לי אותו ידיד שהוא עשה פעם 'סקר' בבית הכנסת 'איצקוביץ', בניסיון לגלות כמה אחוז מהבאים בשערי המקום הם נזקקים הפושטים יד לבקש תרומה, וכמה אחוז הם אנשים בעלי יכולת שיש להם אפשרות לתרום להם.

אם היו שואלים אותי, כך אמרתי לו, הייתי אומר שזה מתחלק חצי

תמים ושאל שאלה די דומה... הוא אמר שהוא מצא חתול במיטה שלו, וזה דווקא מאוד נחמד לו כי החתול חימם לו את המיטה הקרה לפני שהספיק לברוח. אבל הוא שאל אם החתול לא מטמא את הסוכה...".

הנה לנו שני אנשים, עם מקרה מאוד מאוד דומה, שניהם מצאו חתול במיטה שלהם. אחד ראה בזה מעלה גדולה והשני חיסרון איום ונורא. איך זה קורה? כי הם מגיעים מנקודת מבט שונה...

בצעירותי הלכתי פעם לחפש הדסים ללולב. באותם ימים עבודת חיפוש ההדסים המהודרים היתה מהעבודות הקשות שבמקדש, עוד לא היו אז הדסים ממוינים כמו היום. בדי ההדס היו מגיעים בדליים והיה צורך לעבור עם העיניים ולבדוק הדס אחרי הדס, למדוד את המרחקים וכו'.

כמוכן שאני לא הייתי היחיד בשוק ארבעת המינים, יהודים רבים הגיעו לקנות הדסים, וזה היה ממש לא פשוט למצוא הדסים מהודרים בין כל בדי ההדס הללו שאחרים כבר עברו עליהם ובררו מתוכם את הטובים ביותר.

לכן החלטתי להרחיק נדוד. נסעתי לפתח תקווה, מתוך מחשבה ששם אין כל כך הרבה בני תורה כמו בבני ברק, וממילא אוכל למצוא הדסים בקלות רבה יותר.

חיפשתי יום שלם ולבסוף מצאתי שלושה בדי הדס, שניים מהם היו ממש בתכלית ההידור, ואילו השלישי היו מאוד מאוד מהודר, אבל... היה בו איזשהו חיסרון קטנטן.

נכנסתי עם שלושת ההדסים למרן הגראי"ל שטיינמן שבאותן שנים עוד היה מקבל קהל לשאלות על ארבעה מינים, עד שהראיה שלו נפגעה מעט וזו הוא הפסיק לענות על שאלות כאלו.

הרב שטיינמן עיין בהדסים ואמר לי: "שני ההדסים האלו ממש מצוינים, אבל השלישי יכול להיות יותר טוב... כדאי שתקנה אחר!!!". אמרתי למרן זצ"ל: "אבל כבר השקעתי יום שלם בחיפושים אחר ההדסים האלו!!!".

ענה לי מרן: "נו, מה הבעיה? אז תשקיע עוד יום אחד ויהי לך שלושה הדסים בתכלית ההידור!!!".

למחרת נסעתי שוב לפתח תקווה ואחרי כמה שעות של עבודה הצלחתי למצוא את ההדס המהודר ביותר, והיו לי שלושה בדי הדס מיוחדים במינם. הראיתי אותו למרן הגראי"ל והוא היה שבע רצון מהתוצאה הסופית של החיפושים.

עברו מאז לא מעט שנים, ועד היום התחושה שמילאה אותי כשנטלתי את הלולב ביום הראשון של חג הסוכות, עדיין ממלאת אותי כשאני נזכר בה. איזו שמחה! איזה אושר!!! אני לא יודע אם היו לי עוד הזדמנויות בחיים שבהם שמחתי כל כך במצווה כמו אותה הפעם ששמחתי בד' מינים שלי בשמחה שלמה ואמיתית.

ב"ה יש לי כל שנה הדסים מהודרים, אבל באותה שנה היו לי הדסים שהשקעתי בהם, שהתאמצתי מאוד מאוד כדי למצוא אותם, ודווקא ההשקעה הגדולה והעצומה הזאת, היא שהביאה אותי לשמחה גדולה כל כך!!!

שצריכים לתלות את התמונה שלך בכניסה לכל מוסד גריאטרי, שכל הקשישים בעולם ילמדו ממך איך מזדקנים בכבוד ואיך מתמודדים בגבורה מול הפרקינסון, גם אחרי חמש שנות מחלה סדר היום שלך לא השתנה בכלל. אני מוריד בפניך את הכובע!!!".

כמובן שפטור בלא כלום אי אפשר, הרי אנחנו משלמים לו 1,800 שקלים, אז הוא היה חייב לעשות איזה שינוי קל בתרופות כדי להצדיק את דמי הביקור. יצאנו משם מרוצים מאוד.

אבל השינוי בתרופות לא עשה לו טוב, ליהודי המבוגר, וכעבור חודש נאלצנו לחזור לרופא. הפעם הגענו למומחה אחר, בעל שם גדול לא פחות מקודמו. חזרנו אליו עם הנתונים, והוא ראה את היהודי החשוב שבה אליו, מיד הבין שמדובר באדם צדיק והחל להשיח את לבו:

"כבוד הרב, יש לי ילד בן 32 שעדיין לא התחתן, מחפשים לו שידוך ולא מוצאים, אחריו יש לי שתי בנות מבוגרות, כל הבית שלי מלא עצב וצער, אני כל כך רוצה לזכות לראותם אותם נכנסים תחת חופתם ולא זכיתי לזה עדיין, הרב תברך אותי!!!".

לאחר שברך אותו מעומק הלב, החל הרופא את עבודתו, עלעל במסמכים, בדק את החולה ולבסוף פסק את פסוקו: "הרב רבינוביץ", אמר, "אני לא איש בשורה. תראה, אתה כבר לא צעיר, יש לך מחלה שנמשכת כבר חמש שנים. אני חושב שאתה צריך להתחיל לצמצם פעילות, לא חייבים ללכת לכל חתונה של נכד ולכל בר מצווה של נין. שב בבית, תנוח בזמן שנותך לך, תשמע קצת שיעורים, אתה לא חייב להתאמץ כל כך הרבה".

הוא שינה מעט את הרכב התרופות והחזיר את המינונים הקודמים, ושלח אותנו לנפשנו עם הרגשה מאוד רעה.

כשיצאנו הסתובב אלי היהודי המבוגר ואמר לי בפיקחות: "אתה יודע מה ההבדל בין הרופא הזה לבין הרופא הקודם שאצלו ביקרנו? למה הוא היה כזה פסימי והקודם היה כל כך אופטימי?" "כי הרופא הראשון קיבל אותנו עם גלידה בפה! הוא היה שמח ועליל, זמזם לעצמו ניגונים שמחים, והסתכל בתיק הרפואי שלי "עם משקפיים ורודים".

"הרופא הזה שעכשיו היינו אצלו, התחיל עם הצרות שלו, הבעיות שיש לו בבית עם המשפחה, ולכן הוא קרא את התיק הרפואי שלי "עם משקפיים שחורים" - ומכאן התוצאה המתבקשת, דיאגנוזה פסימית וחסרת תקווה!".

בכך הוא נתן לי פשט חדש בפסוק "ושמחת בחגך והיית אך שמח". מי ששמח, מלא שמחה, רואה רק דברים משמחים. אבל מי שחלילה עצוב, כל מה שמגיע מול העיניים שלו הופך להיות שחור ועצוב.

לפני כמה שנים, הייתי פעם אצל אחד מרבני בני ברק בחג הסוכות כשנכנס אליו יהודי ושאלה בפיו: "נכנסתי לסוכה שלי, וגיליתי שחתול שחור גדול ישן במיטה שלי. כמובן שגירשתי אותו, אבל עכשיו אני נורא נגעל להיות בסוכה, ואני לא בטוח שאני יוצא ידי חובת ישיבת סוכה כי זה שאלה ב'תשבו כעין תדורו!.."

אמר לו הרב: "חבל שלא היית כאן לפני כמה דקות, כשנכנס יהודי

ההתרגשות הייתה גדולה. גם דוד הגיס האהוב היה בין המברכים והמתרגשים. הוא הופיע לביקור עם זר פרחים גדול ועוגה מרשימה. תקווה גדולה בליבו של דוד, אולי הפעם... בנאדם חווה כזה נס, אולי זה יזיז משהו...

על הזמן בו אנו אמורים לשאוב את מי הדעת בששון ולשמור אותם איתנו להמשך הדרך

ושאתם מים בששון ממעיני הישועה

מאת: הרב ישראל היימן

נקרא לו משה. שם בדוי לאיש אמיתי מאוד...

הוא היה מנכ"ל של אחת המחצבות הגדולות בארץ, יהודי נעים הליכות שלצערנו לא זכה להכיר את אור האורות של האמת.

גיסו דוד, דווקא כן. אברך משי' בעל משפחה תורנית מבהקת שלומד עד עצם היום הזה יום שלם בכולל בעיר מגוריהם.

קשרים טובים מאוד היו בין המשפחות, הם היו מתארחים אחד אצל השני בחגים וסתם כך. משה נהג לכבד את גיסו ומשפחתו ולארח אותם בכשרות ובהידור ואף פעם לא התלונן או הראה סימני חוסר נוחות כלשהם מ'אדיקותו' של דוד.

רצון לא כמוס בכלל היה לדוד. כמה שהוא אהב וכיבד את גיסו המצליח והעשיר, הוא רצה בטובתו ותמיד ניסה לשכנעו ללכת ללמוד קצת יהדות. "אתה לא חייב להיות אברך כולל כמוני", אמר לו בכל הזדמנות. "אתה יכול להישאר מנכ"ל, להמשיך בקריירה שלך, ולשמור מצוות, למה זה סותר?"

משה שמע כל פעם בנימוס, אף פעם לא עצר את דוד, אבל תמיד הוא ענה את אותה תשובה... "אני לא יודע מה חסר לך בחיים, לי לא חסר כלום, למה לחזור בתשובה?"... דוד ניסה להסביר שחוזרים בתשובה לא בגלל שחסר משהו אלא אדרבה מתוך שמכירים בזה שיש ובהכרח שמישהו נותן את כל היש הזה. כאמור, הדברים נפלו על אוזניים ערלות.

ברבות השנים דוד הפסיק עם השיחות האלו, הוא הבין שאין בהם תועלת. זה היה לו חבל מאוד אבל הוא חיכה להזדמנות אמיתית.

יום אחד היא הגיעה... והיא הייתה לא פשוטה בכלל.

משה נסע ברכבו היוקרתי כמדי בוקר לאתר המחצבה. בדרך כלל הוא היה נוסע ישר למשרד הממוזג ממנו הוא היה מנהל את כל האתר, מידי פעם הוא היה יוצא עם הרכב לסיבוב בלתי אמצעי באתר עצמו. 'טוב מראה עיניים', משה ידע שבלי שיראו אותו בעצמו מידי פעם בשטח העבודה תהיה הרבה פחות איכותית.

באותו בוקר שלו החליט משה לעשות שוב סיבוב במחצבה. 'כבר הרבה זמן לא ירדתי לשטח', חשב לעצמו.

הוא החל להסתובב בין מכונות החציבה המשאיות הטרקטורים ושאר הכלים הכבדים שמסתובבים שם דרך קבע. מידי פעם פתח

משה את חלון הרכב והחליף כמה מילים עם פועל או עם אחד ממנהלי העבודה השונים.

בשלב מסוים הוא נסע בעליה תלולה בין המפלסים מאחורי משאית ענקית טעונה בסלעים שכל אחד מהם בגודל של כל הרכב שלו. הוא דיבר בטלפון עם מישהו בלי לדעת מה הולך לקרות עוד שניה. מסיבה לא ברורה ניתק סלע אחד מהמשאית שעלתה את העלייה לפניו והתגלגל על הרכב המפואר. הוא מעך את הרכב לחלוטין והמשיך במורד.

כוחות ההצלה שהגיעו תוך דקות ספורות לא האמינו כששמעו את הצעקות מתוך האוטו... "לפתוח בזהירות שלא תחתכו אותי בטעות"... אם לא הסיטואציה המזוויעה הם היו מתפרצים בצחוק...

בעדינות 'קילפו' את שאריות מה שהיה פעם רכב והוציאו את משה חי בריא ושלם עם כמה שריטות ביד שמאל... התברר שהלחץ והכובד של החלק הקדמי של הסלע שיטח את המושב עליו ישב משה והשכיב אותו אחורנית, גג הרכב שהשתטח אחריו מגוף הסלע פשוט שימש כ'שמירה' מברזל ששמרה עליו מלהיפצע.

משה פונה לבית החולים ועבר בדיקות מקיפות, אחרי כמה שעות הוא כבר הזמין מונית מבית החולים הביתה.

ההתרגשות הייתה גדולה. גם דוד הגיס האהוב היה בין המברכים והמתרגשים. הוא הופיע לביקור עם זר פרחים גדול ועוגה מרשימה.

יום אחד קראתי מעשה שסיפר תלמיד חכם אחד שגם הוא היה חולה במחלת ה"בחנת" והיה אנטי מבחנים באשר הם, עד שפעם אחת הרהר לעצמו שאולי ההתנגדות שלו למבחנים נובעת מעצלות ותירוץ לחמוק מבחינת הידיעות שלו. הוא החליט להתחיל להיבחן ב"דרשו" ומיד הבחין ש"ויהי אור" - כל צורת הלימוד שלו השתנתה בעקבות המבחנים

שיחה מיוחדת עם שלושת מגידי שיעורים שמקליטים במיוחד שיעורים ב'עמוד היומי'
הרה"ג דוד בוק שליט"א | הרה"ג עמרם בינעט שליט"א | הרה"ג מנחם דריימן שליט"א

מאת: אלעזר גולדברג

שנת תשפ"ד נפתחה והתוכנית החדשה של "עמוד יומי" של 'דרשו' יוצאת לדרך, עם פירסום התוכנית, נרשמה התלהבות גבוהה מאוד בקרב הלומדים בכל אתר ואתר. ההרשמה חוצה מגזרים וגילאים, מבני התורה השוקדים על תלמודם בכללים ואנשי עמל הקובעים עיתים לתורה, דרך בחורי ישיבות גדולות וקטנות וכלה בילדי חידרים!

לקראת תחילתה של התוכנית, מתווספים בערוצי הדיגיטל של 'דרשו' 10 מגידי שיעורים חדשים בשפות שונות. **עברית, אנגלית, אידיש, צרפתית** ואפילו **בספרדית**, ע"מ להנגיש את הלימוד בכל העולם היהודי.

לקראת 'חג הסוכות' ערכנו ראיונות קצרים עם שלושה ממגידי שיעורים, הלא הם: הרה"ג עמרם בינעט שליט"א הנודע בשערי בתי המדרשות בשיעוריו הבהירים והנהירים בשפת האידיש, וידיו רב לו במסירת שיעורים על סדר הש"ס בבלי וירושלמי במשך שנים רבות במסגרות "דרשו" השונות. הרה"ג דוד בוק שליט"א - תלמיד חכם מופלג, המוכר למשתתפי התוכנית בדרשו כמגידי שיעור ב"שיעורי תוספות" על סדר הדרף היומי. והרה"ג מנחם דריימן שליט"א העוסק בקירוב והוראה בקרב בעלי תשובה וניסיון רב לו במסירת שיעורים במקצועות התורה.

ביקשנו לברר עם הרבנים שליט"א מה הצורך והתועלת העצומה שיש לתוכנית כזאת, מה ההרגשה לקראת התחלתה של התוכנית ואיזה מסר יש להם עבור הנרשמים הרבים המתרגשים ומצפים להתחלת לימוד הש"ס.

הרב מנחם דריימן, פותח על ההרגשה האישית שלו: ההתרגשות האישית אכן גדולה מאוד! אני מודה להשם יתברך שזיכני להיכנס למסגרת מסירת השיעורים היומיים ב"דרשו". הדבר מהווה עבורי "מחייב" גדול להכין את החומר בצורה יסודית מאוד.

איזה תועלת יש לתוכנית "עמוד יומי", על איזה צורך היא עונה בקרב הציבור ומה הייחודיות שלה?

הרב בוק: לימוד יומי קצר אינו דורש זמן רב וכך ניתן בזמן קצר להשיג ידיעות רבות המסייעות בהבנת סוגיות אחרות וכן מקצועות אחרים

כגון לימוד הלכה. מי שאינו יודע ש"ס כראוי, גם את ההלכה אינו יכול להבין כראוי. מסופר מעשה בלמודן אחד ששאל את חברו: ראייה מן התורה שמה ואהרן אחים היו, מניין? השיב לו חברו: ראייה מן התורה אין לי, אך ראייה מפורשת היא מן האחרונים, שכן ה"קצות החושן" בהלכות עדות [ל, ט] מסביר, כי הטעם שקרובים פסולים לעדות אינו דווקא משום שחשודים הם לשקר והראיה משה ואהרן היו גם כן פסולים לעדות זה לזה מדאורייתא רק בגלל היותם אחים, כי אין להעלות על הדעת ששני גדולי ישראל אלה יהיו חשודים לדבר שקר... הרי לנו החובה ללמוד היטב את סוגיות הגמרא על מנת להגיע לידיעות יסודיות. זה מתאפשר ביתר שאת בתוכנית החדשה!

אני מציע תוך כדי השיעור שהשומעים יעצמו את עיניהם

הרב בינעט: התועלת של התוכנית ברורה לכל - לימוד יומי קצר המאפשר לחזור ולשנן וגם להצליח בבחינה. אולם לעניות דעתי עיקר התועלת תהיה לאנשים שבשדות הקובעים עיתים לתורה ומתקשים לעמוד בלימוד בקצב גבוה. זאת מסגרת שתאפשר להם לסיים את הש"ס תוך ידיעה ברורה.

כמו כן, העיתוי של התוכנית מוצלח במיוחד, כי יש אברכים ותלמידי חכמים שהתחילו ללמוד את הש"ס במסגרת ה"דרף היומי" לפני כמעט ארבע שנים ובמסכתות האחרונות התקשו להמשיך באותה מתכונת והתוכנית הנוכחית נותנת להם את הדחיפה להתחיל את הש"ס מחדש עם הקצב שיותר מתאים להם.

הרב דריימן: כאחד שבמשך שש שנים כבר לומד ומוסר שיעורים במסגרות שונות של לימוד גמרא, חשתי תמיד בחיסרון של תוכנית ללימוד יומי קצר שלא היה קיים עד היום, ישנם רבים החפצים ללמוד את הש"ס אך אינם מסוגלים לעמוד בקצב גבוה ועד מהרה מתייאשים. על הצורך הזה עונה התוכנית הנפלאה "עמוד יומי".

מה היא דרך הישר במסירת שיעור, בפרט בשיעור שנועד להימסר בתמצות ובקוצר אמרים?

הרב בוק: בזמן מסירת השיעור אני משתדל לבאר ככל הניתן את

אם אפשר לבקש מלשתף את הקוראים והלומדים במחשבות לקראת התחלת התוכנית?

הרב בינעט: נוכחתי לראות כי יש התעניינות אדירה בפרטי התוכנית הנוכחית. כמו כל תוכנית שיוצאת מטעם "דרשו", גם התוכנית הזאת היא כמו מותג יוקרתי שיש לו שיווק מוצלח וביקוש רב! אנשים רגילים להתעניין בדברים חדשים וכאשר התפרסמה התוכנית של "עמוד יומי" החלו לברר אצלי - כמוסר שיעורים ותיק ב"דרשו" - על התוכנית. אין ספק שההתרגשות, הן שלי והן של ציבור הנרשמים, גבוהה מאוד, כי כולם רוצים להתחבר למערכת הענקית והמוצלחת שמעניקה כלים להצלחה בידיעת הש"ס.

הרב דריימן: המסר שלי לציבור המשתתפים בתוכנית: דעו לכם שנרשמתם למקום הנכון! ההשקעה העצומה של "דרשו" בתוכנית הנוכחית תגרום ללא ספק להצלחתכם לדעת את הש"ס בצורה הכי טובה! ותודתי להנהלת הארגון הנפלא שמעניק לי את כל הכלים האפשריים כדי שאוכל למסור את השיעור בצורה בהירה ומובנת ביותר.

הרב בוק: לפני מספר שנים החזקתי בדעה שמבחינים הוא דבר לא טוב כל כך ללומדים, כי הם גורמים ללחץ בלימוד וממילא לזיכרון פחות טוב של החומר. אך יום אחד קראתי באחד מהעלונים מעשה שסיפר תלמיד חכם אחד שגם הוא היה חולה במחלת ה"בחנת" והיה אנטי מבחינים באשר הם, עד שפעם אחת הרהר לעצמו שאולי ההתנגדות שלו למבחינים נובעת מעצלות ותירוץ לחמוק מבחינת הידיעות שלו. הוא החליט להתחיל להיבחן ב"דרשו" ומיד הבחין ש"ויהי אור" - כל צורת הלימוד שלו השתנתה בעקבות המבחינים, הלימוד נעשה יסודי הרבה יותר, החומר סוכם בצורה מסודרת והלחץ - הוא רק ירד, כי הכל כבר היה מסוכם ובהיר ובמצב כזה ממה יש להילחץ!?

על המשתתפים בתוכנית לדעת שההשתתפות בתוכנית זו של "דרשו" תעניק להם מתנה שערכה לא יסולא בפז - בחינה חודשית הגורמת ללימוד מעמיק ויסודי ולסיכום החומרים, כך הם יזכרו את החומרים ויקנו קניין ממשי בש"ס.

המילים של הגמרא, להפשיט ולהסביר בשפה בהירה המובנת לכל. לפעמים אני מציע תוך כדי השיעור שהשומעים יעצמו את עיניהם וינסו להתבונן ולפרש לעצמם את השאלה או התשובה המובאת בגמרא, בשפה שהם מבינים, כדי שהדברים יקבלו חיות של הבנה במוח ולא יאשר כדיקלום של האמור בדף הגמרא. לעניות דעתי זהו היסוד לסיפוק וההנאה בלימוד.

אולי עצה טובה, לכל מאזין או צופה, שיפנה לעצמו זמן קבוע ומיוחד לשיעור, ללא הפרעות וטרדות וכך יוכל לשמור על עקביות ולא לדלג על שום שיעור.

החשיבות של הקדמה כזו בצורה בהירה היא אדירה

הרב בינעט: הכוונה היא למסור שיעור קצר ככל הניתן, עד לכדי 10 דקות בלבד, עם מוקסימום חומר ומבלי לדלג על שום פרט. הרצון שלי הוא להעביר את השיעור בצורה ובטון נעימים לאוזן, להכניס את השומעים לכל העניינים המוזכרים בעמוד, באופן שירגישו מחוברים היטב לסוגיה. לפעמים יש קטעים שלא שייכים ישירות לסוגיה ועל מנת להבינם נדרשת הקדמה קצרה שאורכת עשרים שניות. החשיבות של הקדמה כזו בצורה בהירה היא אדירה, כפי שאני נוכח בשיעורים על הירושלמי, שלפעמים לומד שאינו מבין מושג אחד, גם אם אינו שייך לסוגיה הנלמדת, מאבד את ההבנה וההשתתפות בכל הסוגיה.

הרב דריימן: מה שמיוחד ב"דרשו" הוא שבכל התוכניות שהם מקיימים, המשתתפים מקבלים את הכלים הנצרכים לידיעת החומר לאורך זמן, בצורה נעימה ומתחשבת.

כמו בשאר התוכניות, גם בתוכנית הזאת השיעור יהיה קצר ומתומצת, סביב רבע שעה בכל יום, כשההתמקדות שלי תהיה בקהל היעד ששומע אותי, בשימת דגש על האנשים שבשדות - אלו המתקרבים וצומאים לדבר השם. הכוונה היא לפשט ולהנגיש את כל המושגים ובצורה מעניינת וחוויתית ככל הניתן.

בהזדמנות אחרת מצאוהו לרבי זונדל הצדיק, עושה כמו כריעות והשתחויות של שמונה עשרה באמצע היום, שלא בעת התפילה, תוך שהוא מודקדק ביותר, כיצד בדיוק תיעשה הכריעה כחזירא, והקימה בוקף כחזירא (ברכות יב: טור שולחן ערוך או"ח קיג, ו). גם אז התבטא באותו מטבע: "אלו הם תרגילים ואימונים מפרכים שמבצע החייל בטרם יגש אל המלחמה", כדאיתא בתרגום אונקלוס (בראשית מה, כב): "בחרבי ובקשתי - בצלותי ובבעותי"

ספר לי הרב הצדיק ר' אביש צינוורט שליט"א, על אביו הגאון החסיד רבי נוטע צינוורט זצ"ל, שלפני למעלה מחמישים שנה נגש אליו בחור בקובלנה שאביו רוכש לו אמנם ארבעה מינים לברכה, אבל מחוסר תקציב קונה הוא עבורו מהזולים יותר, שנראים מאוד לא יפה...

שאלו רבי נוטע בפיקחותו: "היכן נעוץ כאן החיסרון, בחפצא או בגברא?... נניח שלכולם היו כאלו מינים, כמו שנהגו בדור שלפנינו, כשלא היו המינים מצויים בשופי, שבוודאי היו שמחים עם האלו מינים! [באותם זמנים היו גם משתמשים לפעמים במינים של שנה שעברה...]. נראה שבמצב כזה היית גם אתה שמח עם אלו המינים! אם כן אפוא, עיקרה של הבעיה היא בכך של'כולם' יש כיום ארבעה מינים יותר יפים... נמצא אם כן שבושת הגברא ובזיונו היא הבעיה, ולא כשרות החפצא של הארבעה מינים..."

שאלתך אם כן אינה נובעת ממידת אהבה ויראה לשם שמים, כיצד תוכל להדר יותר את המצווה... רק מצד הביזיונות, כשתגיע עמהם לבית הכנסת - והרי שכר הביזיונות גדול הוא עד מאוד!"
מתוך ספר "טיב המעשיות" / חומש ויקרא

המשך מעמוד 25 | הרב ישראל היימן

תקווה גדולה בליבו של דוד, אולי הפעם... בנאדם חווה כזה נס, אולי זה יזיז משהו...

דוד נכנס לביתו המפואר של משה, ולא האמין למשפט הראשון שהוא שמע ממנו. "תשמע דוד, זה היה חתיכת מזל, יש לי מזל גדול. איך הסלע היה בדיוק בזווית הנכונה ובמהירות הרצויה שככה נשארתי בחיים... זה מזל אמיתי!"

כאן דוד הבין שאין סיכוי... אם אפילו לנס כזה קורא גיסו 'מזל' סימן שכנראה אי אפשר להזיז אצלו כלום.

זה לא שיש לו לב רע, לא שהוא מתנשא או חלילה נגוע באיזו כפירה להכעיס. הוא פשוט לא יודע להסתכל נכון... הוא לא יודע לקרוא את המפה ולשמוע את המסרים.

חסר לו בהתבוננות!!

זה עתה עומדים אנו בשערי זמן שמחנתו. החג הזה הוא הסיוס של מערכת ימי התשובה שעברנו בס"ד בפתחת השנה. זה הזמן בו

אנו אמורים 'לספוג' את הקדושה של ימי הרחמים לתוכנו, לאצור אותם לכל השנה. לשאוב את מי הדעת בששון ולשמור אותם איתנו להמשך הדרך. בלי ההתבוננות הזו, בלי החוויה הזו, אפשר להפסיד את כל המעלות אותם רכשנו בדי עמל הארבעים הימים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים. החג הזה ניתן לנו כדי לשבת בצילא דמהימנותא, להתבונן אל תוך עצמנו, לחוש ולחוות את המעלות שהשגנו ולקנות בהם קנין נצח. זו ההשלמה של ימי התשובה. ההתבוננות!

אולי זו גם הסיבה שאנו קוראים את מגילת קהלת - מליאת המוסר לחיים, דווקא בחג הסוכות. זו המגילה שמהילה את חיי הגשם הבהמיים ומנחילה לנו חיי נצח רוחניים. אחרי המלכת ראש השנה, קרבת עשרת ימי תשובה וטהרת יום הכיפורים, עכשיו יש מקום ללמוד 'הלכה למעשה' איך לתרגם את זה למעשה. "סוף דבר הכל נשמע, את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם"

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב צבי לוצקין • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
כותבים: הרב יהושע לייבוזן • leib1964@gmail.com • הרב ישראל ליוש • israel.layosh@gmail.com
הרב אליעזר יוטקובסקי • a6150805@gmail.com • הרב אברהם פוקס • sefer012@gmail.com
הרב ישראל היימן • 10548467550@gmail.com

כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסר ואמונה לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ מי שדיבר בין הנטילה לסעודה - האם צריך ליטול שנית?
- ◆ מי שבירך על מאכל חלבי ונזכר שאכל בשר קודם לכן - האם רשאי לטעום מהמאכל?
- ◆ האם מותר לאכול בטרם אכלו הדגים שבאקווריום?

איסור ההפסק בין נטילת ידים לסעודה

- אין לדבר בין נטילת ידים לסעודה אפילו מילה אחת, ואף שלא להשתהות. ובדיעבד, אף אם הפסיק בדיבור, כל עוד לא הסיח דעתו משמירת טהרת ידיו, אינו צריך ליטול שנית; ויש אומרים, שאם הפסיק בדיבור, צריך ליטול שנית.
- כאמור, אין להשתהות בין נטילת ידים לסעודה, ולכתחילה אין להשתהות כלל, ואף כששוהים לצורך כלשהו - יש להקפיד שלא לשהות יותר מכדי הילוך עשרים ושתיים אמה בין הניגוב לסעודה.
- כשכמה אנשים אוכלים סעודה יחד, ראוי שאחד מהם יוציא את כולם בברכת 'המוציא', מפני ש"ברך עם הדרת מלך".
- אולם, בסעודות מרובות משתתפים, ראוי שכל אחד יברך 'המוציא' מיד לאחר נטילת ידים, משום שאם ימתינו עד שהאחד יוציא את כולם, יארך הדבר זמן רב.
- השופך מים פעמיים בנטילת ידים - לא יברך 'אשר יצר' בין שתי השפיכות, כיון שבימינו שופכים רביעית בבת אחת, ובכך כבר נטהרות הידים, והשפיכה השניה היא רק לחומרא, ונמצא אפוא שמפסיק בין הנטילה לברכת 'על נטילת ידים'.

איסור ההפסק בין הברכה לאכילה

- המברך על דבר מאכל או משקה, לא ישהה בין הברכה לאכילה והשתיה יותר מ'כדי דיבור', דהיינו אמירת שלוש מילים, ובדיעבד, אף אם שהה זמן רב, אינו מברך שנית, כל שלא הסיח את דעתו.
- מי שבירך על דבר מאכל וטרם שטעם ממנו נזכר, או שנודע לו, שיש באכילתו איסור כלשהו, דאורייתא או דרבנן, אינו רשאי אף לטעום ממנו.

סדר ברכת 'המוציא' ובציעת הפת

- בשעת ברכת 'המוציא', ראוי להניח את שתי הידים על הלחם,

משום שיש בהן עשר אצבעות, ובכך נרמזות עשר המצוות המתקיימות בלחם, משעת החרישה לצורך זריעת הדגן עד לאחר לישת הבצק.

• לדעת השולחן ערוך, יש לפרוס את הלחם לברכת המוציא בחלק הקשה שבלחם; ולדעת הרמ"א יש להטות את הלחם על צדו ולפרסו לכל רחבו, באופן שיחתך הן בחלקו העליון והן בחלקו התחתון.

• ראוי לברך 'המוציא' כאשר הלחם שלם, אך מאידך, החיתוך לאחר הברכה עלול לגרום לשהייה ארוכה מדי בין הברכה לאכילה, ולכן יש להתחיל בחיתוך לפני הברכה, ולסיימו לאחר הברכה.

• בשבת וביום טוב, בהם נדרשת שלמות הלחם לצורך קיום הדין של 'לחם משנה', אין לחתוך כלל את הלחם לפני הברכה, מחשש שמא יחתוך לעומק והפרוסה תנתק מהלחם לפני הברכה.

• המוציא אחרים ידי חובתם בברכת 'המוציא' - יפרוס פרוסה שיוכל לחלק ממנה לכולם, ויש אומרים שצריך לחלק כזית לכל אחד.

• מי שיש ברשותו בעלי חיים, צריך להאכילם לפני שיאכל בעצמו, ואסור אף לטעום דבר מאכל קודם לכן; ודין זה אמור הן בבהמות, הן בעופות, והן בדגים.

דמיון השולחן למזבח

• השולחן נחשב כמזבח, והאכילה לצורך חיזוק הגוף לעבודת הש"ת, נחשבת כקרבן. ויש אומרים, שהטעם שהשולחן נחשב כמזבח והאכילה כקרבן, הוא מחמת דברי תורה הנאמרים בשעת הסעודה.

• כאמור, השולחן נחשב כמזבח, והאכילה - כקרבן; וכתבו ראשונים, שמטעם זה יש להניח מלח על גבי השולחן, כפי שנאמר. "על פל קרבןך וקרבןך תקריב מלח".

"יש להרבות בציבור"

הזדמנות של פעם בשנה!

התורמים סך 506 ש"ח
כמניין "עלינו לשבח"
יזכו לתפלת וסגולת
הקודש של עמוד
התפלה מרן
הגר"ש גלאי
שליט"א

בתפלת עלינו לשבח,
שבע פעמים ישר והפוך
בהושענא רבא

אחר התפלה יוזכרו
כל שמות התורמים
בפרטות -
להנצל מכל צרה וצוקה

9-47-47

להעברת תרומות
24 שעות ביממה:

דְּקָה עֵרֵב סְכוּת”

כשאתה אוכל ושותה בחג,
תזכור את העניים
שאין להם במה לשמוח בחג.

כתוב ברמב"ם:

”וכשהוא אוכל ושותה בחג חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם
שאר העניים האומללים”.

1800-39

חֲמֵדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ

תארו לכם שמגיעים הביתה בליל שבת, ושמים לב שאין בבית כסאות. מה עושים? אבא עומד מצד אחד ואוכל בעמידה את המרק, וכל הילדים עומדים מהצדדים ומנסים לאכול. ומה היה קורה אם לא היה שולחן? כל הסלטים על הרצפה, הדגים, המרק, הבשר... תוהו ובוהו... חשבנו פעם להודות לה' שיש בבית שולחן!?

הגאון רבי אשר דרוק שליט"א על ההודאה להקב"ה בחג האסיף

הרצפה, הדגים, המרק, הבשר... תוהו ובוהו... חשבנו פעם להודות לה' שיש בבית שולחן!?

יש אנשים שכל חייהם התהפכו כתוצאה מאמירת תודה על כל הפרטים הללו!

אמרתי את הדברים הללו בתלמוד תורה מסוים בירושלים. אחרי חצי שנה פגש אותי המנהל ואמר לי: "מה אומר לך, נעשיתי אדם אחר בעקבות הדרשה שלך. בתחילה אשתי חשבה שמהו איתי לא בסדר. נעמדתי ליד כל מדף ספרים והתחלתי להודות בנוסח של 'סוד ושורש העבודה': 'יוצרי ובוראי יתברך שמך, אני נותן לך שבח והודאה על המדף העליון. אם הספרים היו מונחים לי בבלגן על הרצפה, הייתי מתעצבן בכל יום מחדש'... כשראתה אשתי שאני עושה את זה על כל דבר, גם היא למדה ממני והתחילה להודות. שנינו נהיינו זוג בעלי תשובה לענין ההודיה".

והוא המשיך וסיפר: "בליל שבת אחד חזרתי הביתה מדוכדך. בבית הכנסת שלנו, אמרתי משהו שלא הייתי רוצה לומר. אם לא די בכך, פתאום גילינו את הקטנה, בת שנה וחצי, מרוחה ב'חריין' מכף רגל ועד ראש. בדרך כלל הייתי מתפרץ במצב כזה, אבל בעקבות החיים החדשים שלי, היודע אתה מה עשיתי? הרמתי את הילדה גבוה, ואמרתי: 'יוצרי ובוראי, יתברך שמך, אני נותן לך שבח והודיה שנתת לי את היצורה הזאת, שהיא מסתובבת פה בבית בריאה ושלמה בכל איבריה ובכל גידיה. הרבה אנשים היו מוכנים לקבל ילדה בריאה בת שנה וחצי עם חריין על בגדי השבת שלה!..."

(המאמר המלא מופיע בדפים הפנימיים של גליון זה)

התורה דאגה לכלל ישראל שלא ישכחו את בוראם ולא יתגשמו - "השמר לך פן תשכח את ה'" (דברים ו, יב). לכן, בכל שנה בזמן האסיף, כשמגיע כל השפע, אומרת התורה: קחו את האסיף והיכנסו איתו לסוכה. עלינו לקחת את האסיף ולרוץ עמו לסוכה - לראות מי נתן לנו את כל אלה ולשמוח בו, "שוש איש בה' תגל נפשי באלוקי" כשאנו מדברים כיום על אסיף, אין הכוונה לפשוטם של דברים. אין בינינו הרבה חקלאים, ואיננו עוסקים באיסוף התבואה מהשדות. בזמננו יש לזה מובן אחר - האסיף שלנו הוא הבנים והבנות שלנו, הנכדים, וכל השפע שהקב"ה נותן לנו. כל אחד צריך להתבונן ב"אסיף" שלו, ולהודות עליו לפני ה' שבעה ימים בשמחה ובטוב לבב. ה"אסיף" שלנו כולל דברים פשוטים, שכולנו יודעים, רק שעד עצם היום הזה לא חשבנו עליהם כל כך.

תארו לכם שמגיעים הביתה בליל שבת, ותוך כדי ששרים 'שלום עליכם' שמים לב שאין בבית כסאות. בשכונות רגילות אין בזה כל כך בעיה - דופקים אצל שכן ומבקשים כמה כסאות, אבל נניח שנמצאים בקצה העולם, ולא שייך לבקש דבר כזה, מה עושים? אבא עומד מצד אחד ואוכל בעמידה את המרק אמא עומדת מן הצד השני ואוכלת, וכל הילדים עומדים מהצדדים ומנסים לאכול. אחר כך שרים זמירות כמו טיש חסידי, ומנסים לשמור על מצב רוח טוב. לא כל כך מהר ישכחו הילדים את שולחן השבת הזה... האם עלה בדעתנו פעם אחת בחיים להודות לקב"ה שיש בבית כסאות, וכל המשפחה יכולה לשבת יחד סביב שולחן!?

ומה היה קורה אם היו כסאות, אבל לא היה שולחן? כל הסלטים על

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il